

Izjava ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za im-
samo Din 40.— neobvezno.
Oglas po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 2073 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.
Rekopis se ne vrača.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.
Izdatnik: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2498.
Podružice: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račun pri poštne čez. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.345 - Praha č. 78.180,
Wien, Nr. 105.347.

Zopetna kapitulacija pred Italijo Nettunske konvencije bodo v najkrajšem času predložene Narodni skupščini

Italija zahteva ratifikacijo konvencij kot pogoj za obnovo pri-
jateljske pogoje. — Važen sklep sinočne seje ministrskega
sveta

Beograd, 23. maja p. V zadnjem času
so se istočasno v Beogradu in Rimu
vršila pogajanja za rešitev vseh še ne-
rešenih vprašanj med Jugoslavijo in
Italijo. Kakor se je v poučenih krogih
že delj časa zatiralo, je stavila Italija
kot eden glavnih pogojev za obnovo
prijateljskega pakta, ki je bil po poteku
provizorično podaljšan do 27. julija t. l.,
predhodno ratifikacijo nettunskih kon-
vencij. Znano pa je, da vlada proti net-
tunskim konvencijam v naši javnosti,
zlasti pa tudi v gospodarskih krogih
velik odpor. Vlada je radi tega ratifika-
cijo teh konvencij doslej stalno odlagala.

Nocoj pa se je povsem nenadoma se-
stal ministrski svet. Seja je trajala od
7. do 8. zvečer. Ministrsko sobo je prvi
zapustil zunanji minister dr. Marinko-
vič, ki je takoj pristopil k novinarjem in
jim izjavil, da je ministrski svet na no-
čnejši seji sklenil, da vlada nemudo-
ma predloži Narodni skupščini nettun-
ske konvencije v ratifikacijo. Zunanji
minister je bil pooblaščen, da ta sklep
čimprej izvede. Dr. Marinković je pri-
stavil, da bo že jutri odpotoval v To-

polo, da predloži kralju tozadevni ukaz
v podpis.

Minister pravde je potrdil izjave zu-
nanjega ministra in pripomnil, da je mi-
nistrski svet v svoji nocojšnji seji raz-
pravljal izključno o nettunskih konven-
cijah. Konvencije so bile v ministrskem
svetu po daljši debati sprejete. Na vpra-
šanje, kdaj pridejo na dnevni red Na-
rodne skupščine, je minister pravde
dr. Vujičić izjavil: »Čimprej, ker je to
potrebno.« Vprašanje novinarjev, ali so
bile izvršene med tem kakšne preme-
be, je minister pravde zanikal, češ da je
to nemogoče.

Vest o predstojeli ratifikaciji nettun-
skih konvencij je izzvala v Beogradu
ne samo v političnih krogih, marveč tu-
di v ostali javnosti velikansko senzaci-
jo. Že nocoj je bilo slišati proti temu
ostre proteste in ni dvoma, da bo deba-
ta v Narodni skupščini zelo viharna. Ne
izključuje se celo možnost, da bo Na-
rodna skupščina ratifikacijo odklonila,
ker tudi mnogi poslanci vladnih strank
odklanjajo odgovornost za tako usode-
polni korak.

Nove obtožbe proti Vukičevićevi vladi

Skandalozno postopanje naše monopolske uprave. —
Čehoslovaki ponudili posojilo 3 milijard. — Priznanje
sovjetske Rusije

Zagreb, 23. maja r. Po seji Oblasnega
odбора je danes popoldne sprejel Stjepan
Radić, ki je davi prišel iz Beograda v Za-
greb, novinarje ter jim je dal zelo obširno
izjavo o vseh aktualnih vprašanjih naše no-
tranje in zunanje politike.

G. Radić je predvsem poudarjal, da se
vlada ni skoro nič pripravila za interparla-
mentarno konferenco s čehoslovaško dele-
gacijo, kar se je splošno z neveljavo ugo-
tovoilo. Med našimi delegati na tej konfe-
renci je vzbudila veliko neveljavo na mo-
nopolsko upravo izjava čl. poslanca Va-
neka, ki je poročal, da naša monopolska
uprava ni hotela dobavit čehoslovaški
upravi banatskega tobaka, tako da so bili
Čehoslovaki prisiljeni kupiti ta tobak za
Madžarskem.

Član vladne večine Gjuka Popović je iz-
nesel na konferenci slutnjo o obtožbo na-
šega rečnega prometa, ki bi bil lahko prvo-
vrsten, pa v sled nesposobnosti ne odgovar-
ja niti najprimitivnejšim zahtevam.

Tudi glede posojila se čl. parlamenta-
ri zgražajo kako se je v tem vprašanju močno
prezreli čl. finančne skupine, ki so bili
pripravljeni, da nam dajo najmanj 3 mil-
ijarde KČ, kar bi nam bilo popolnoma zado-
sti za sedanje potrebe.

Glede naših odnošajev z Rusijo je iz-
javil poslanec Radić, da ima zanesljive infor-
macije o tem vprašanju. Naš berlinski poslanec
Balugdzic ima nalog, da uredi vse potrebno
nakar bi naša država že jeseni priznala
sovjetsko Rusijo. G. Radić tudi ugotavlja,
da se je zunanje politični položaj Rusije
toliko izboljšal, da se danes že lahko go-
vori o novi antanti med Francijo, Nemčijo
in Rusijo.

Najobširneje je G. Radić govoril o našem
notranjepolitičnem položaju ter je zlasti
poudaril veliko nezadovoljstvo srbskih mas
z Vukičevićevo vlado, ki se splošno smatra
kot opasnost za državo. Izrazil je tudi mne-
nje, da bi lahko došlo do sestave nove vla-
de z Aco Stanojevičem na čelu, ki bi ev. iz-

raz kmečke samopomoči, osvoboditev
kmeta od tujih vplivov in izkoriščanja.
Toda klerikalizem smatra kmečke za-
drage za fevdalne gradove v drugi iz-
daji ter naslanja nanje svojo velekapita-
listično trgovsko politiko. Koliko vasi
pa je, v katerih je potom zadržan poleg
»vplivnega in odličnega klerikalnega
veljaka« svoj gospodarski položaj zbol-
jal je en kmet? V tem bi vedeli med
štirimi očmi kmeti veliko povedati. Ka-
ko se s strani klerikalcev kreditno za-
družništvo zlorablja proti vsem in vsa-
kemu, ki se slepo ne pokorava, o tem bi
se dale pisati cele knjige.

Po naših vseh neumljenih poje bo-
ben. To smo mi prorokovali že takrat,
ko je SLS po Sloveniji še jahala konji-
čka avtonomije in smo jo mi rotili, naj
gre raje v Beograd delat in brati
kmečke interese. Mi smo vedeli, kam
klerikalna politika pelje, za to smo se
proti njej borili. Potopanje bobnov po
vaseh je samo posledica brezumne kle-
rikalne politične demagogije v letih od
prevrata do lanskoletnega »spreob-
rnenja« na Bledu. A mesto da je šlo to

vedel nove volitve, po volitvah bi pa vo-
dstvo prevzel Marko Trifković. Ako bi to
bilo mogoče, je vlada z generalom neor-
gibna. V vladi sami se občuti »tina akcija
poštenih radikalov proti krili korupcijskih
radikalov. Ako se posreči eliminirati poli-
caj-radikale, bi morda došlo do »porazuma
s KDK. Vukičević že sedaj napušta vse sile
da bi spravil kmečko demokracijo v vado,
ali ti obupni napori so brezuspešni.

Zaradi splošne notranje in zunanje situ-
acije KDK ne bo izvajala obstrukcije s
skrajnimi sredstvi, marveč pripravila le ve-
liko število obtožb in nujnih predlogov. Do-
sled je zbrano materijala za dvanajst ob-
tožb in za dvajset nujnih predlogov, s čim-
er se peča posebni odbor. Predvsem bo
vložena obtožba proti Grohu, Periću in Ku-
manudiju zaradi Naklade šolskih knjig v
Zagrebu.

Tudi dalmatinski demokrati se buniyo

Beograd, 23. maja. p. »Politika« poroča
iz Dubrovnika, da so tam pristaši Davi-
dovičeve demokratske stranke odločeni
prestopiti v KDK. Sestavljen je že baje
memorandum, ki ga je podpisalo 80 ugled-
nih pristašev demokratske stranke in ki
najavlja izstop iz demokratske stranke in
pristop v KDK.

Osebo glasilo g. Vukičevića

Beograd, 23. maja p. Danes je izšla pr-
va številka novega Vukičevićevega glasila
pod imenom »Novi dan«. List naglašja, da
hoče zastopati interese gospodarskih kro-
gov. Kot lastnik funkira Aleksander Rado-
vič, urednika pa sta g. Novica Piškulić in
Kosta Jovanović. Kolporterji so po ulicah
naglašali, da je to novi list ministrskega
predsednika, česar g. Vukičević na izrec-
no vprašanje novinarjev ni zanikal.

spreobrnjenje na korist kmeta, gre na
njegov račun: SLS je danes slepa dekla
protikmečkega hegemonističnega re-
klama. Prezadolženost kmeta pa narašča
vedno hujše. SDS je ustvarila zakon o
cenenih kmečkih kreditih. SLS na vlad-
i ga zadržuje, da ne more biti oživot-
vorjen...

Sedaj ko kmečko ljudstvo zapuša
klerikalce, pobožno zavijajo oči in ka-
kor ob vsaki taki priliki, kakor zločinec
hitijo zatirjati, da so na propadanju
našega kmetijstva nedolžni. Toda naš
kmet stranke sodi po dejanjih. Ta sodba
za SLS ne more biti mila. Za to naj se
SLS le potolaži, ako pri njeni brezbriz-
nosti napram potrebam našega kmetij-
stva in pri njeni politični vihravosti
mora in hoče interese kmeta zastopati
SDS in to po modernih socialnih in de-
mokratijskih načelih brez ozira na ko-
risti posameznikov, škofovih in samo-
staniških veleposestev. Naš kmet bo na
svoji zemlji svoj gospod, prost in svo-
boden, ko se bo otrešel klerikalnega
agrarizma.

Zanimive interperlacije v spodnji zbornici Eksplozijska katastrofa v Hamburgu. — Angleška politika na Kitajskem. — Voldemarasov obisk v Londonu

London, 23. maja (lo). Na zunanjega ministra
je bila stavljena na današnji seji spodnje zbornice
interpelacija, ako se je zanimal za katastrofo v
Hamburgu, kjer je eksplodiral tank fosgena. Pa-
brikacija strupenih plinov je glasom verzailleske
pogodbe v Nemčiji prepovedana in bi morala v
tem slučaju angleška vlada intervenirati pri nem-
ški vladi.

Chamberlain je odgovoril, da je o tem dogo-
ku zvedel iz časopisov in da za sedaj ne more
ugotoviti, ako ima angleška vlada vzroka, da na-
pravi tozadevno predstavko pri nemški vladi.
Chamberlain je zaključil, da bo storil takoj pri-
merne korake, ko prejme nadaljne informacije.

Nadalje so bile stavljene na Chamberlaina in-
terpelacije glede angleške politike napram držav-
ljanski vojni na Kitajskem. Konservativni pu-
blic Walter de Frece je postavil vprašanje, ako bo
angleška vlada obvestila voljujoče se stranke na
Kitajskem, da ostaja njena politika samoobrambe
neizpremenjena in da nima absolutno nikakega

namenja pomagati z vojaškimi operacijami drugim
velikim bodisi na Kitajskem, bodisi v Mandžu-
riji.

Chamberlain je odgovoril, da ostaja politika
striktno nevtralnosti neizpremenjena. Vlada nima
nikakega namena, da bi se vmešavala v kitajski
konflikt.

Nadalje je bilo stavljeno na Chamberlaina vpra-
šanje glede obiska litovskega predsednika Volde-
marasa v Angliji. Chamberlain je na to vpraša-
nje odgovoril: »Po decemborskem zasedanju sve-
ta Društva narodov je Voldemaras obiskal Berlin
in Pariz. Ob tej priliki mi je izjavil, da me obišče
na pomlad v Londonu in jaz sem mu zagotovil,
da se njegovega obiska zelo veselimo. Razgovor-
jala sva se edinele o pogajanjih med Litvo in
Poljsko. Omenil sem Voldemarasu veliko važ-
nost, ki jo pripisuje angleška vlada dobremu iz-
idu teh pogajanj in o vzpostavitvi odnošajev do-
brega sosedstva med Poljsko in Litvo.

Senzacionalna vožnja z raketnim avtom

»Rak II« je vozil s hitrostjo do 220 km. — Možnosti poleta v
vsemirje. — Novi Opelovi načrti

Berlin, 23. maja. s. Na dirkališču Avus
je danes popoldne vršila prva oficijel-
na vožnja Opelovega raketnega voza. Po-
izkus se je popolnoma posrečil. Fritz Op-
pel je startal z vozom ob 10.45 in je pre-
vozil prog. hitrostjo 195 km na uro. Za-
radi preprečenja nevarnosti, je startal voz
100 m daleč od tribune. Povabljeni gostje
so opazili start zaradi močne detonacije,
nakar je voz zletel z ogromnim oblakom
ognja in dima mimo njih. Vozače so po
končani vožnji burno slavili.

Berlin, 23. maja. g. Mesto živi danes pod
vtisom velike senzacije, ki jo je izzvala
posrečena vožnja Opelovega raketnega
voza na dirkališču Avus. Voz je vozil

Fritz Oppel in dosegel začetno hitrost
50 km, ki se je z užigom druge rakete po-
večala na 180 do 200 in po tretji raketi
dosegla povprečno hitrost 215 do 220 km.
Novo vozilo je označeno z znakom »RAK
II.« in je popolnoma slično dirkalnemu av-
tomobilu. Namesto sprednjih blatnikov
ima dve postrani nagljeni žični ploški, ki
sta namenjeni zato, da je vozilo trdnješe
na tleh in se poveča adhezija koles. Za
sedeež vozača je montirana naprava za
pogon, ki obstoji v zelo močnem jeklenem
cevnem sistemu, ki je napojeno z raka-
tami in ima električen dovod. Med največ-
jo napetostjo se je črni avto z neznatnim
šumom premaknil z mesta. Ko se je užga-
la druga raketa, se je dvignil močan pla-
men ognja in oblak belega dima, ki je po-
večal hitrost voza na 180 km. Vse dirkali-
šče je bilo zavito v meglo. Voz je v krat-

kem izginil gledalcem izpred oči in se je
malo pozneje po ovinku zopet vrnil pred
tribuno. Poskus se je vršil le do omejene
hitrosti, ker človeški organizem zankaer
še ne prenese teh bajnih hitrosti.

Znani profesor Schütte je podal o Oppe-
lovem poskusu par izjav, v katerih je na-
glasil, da bo vozilo živelo le malo časa,
ker služi samo kot poskus za gradnjo in
polet letal v vsemirje. Profesor je izrazil
upanje, da ni več daleč čas, ko bo z ra-
ketnim letalom mogoče v višini 15 do 20
tisoč m nad zemeljsko površino preleteti
razdaljo iz Berlina v Newyork v petih
urah.

Fritz Oppel se bavi z velikimi načrti
za bodočnost. Predvsem hoče s svojim vo-
zilom vreči hitrostni svetovni rekord z
avtomobilom, ki znaša sedaj 333 km na
uro. Ta poskus bo treba zaradi pomanj-
kanja primernih cest izvesti na železniških
tračnicah. Istočasno se bavi z idejo kon-
strukcije motornega kolesa, s katerim ho-
če prekositi hitrostni svetovni rekord za
ta vozila, ki znaša sedaj 190 km. Prepri-
čan je, da bo lahko z motorjem svojega
sistema brez nevarnosti vozil od 200 do
220 km. Oppel misli tudi konstruirati le-
talo, ki bo vozilo 300 do 400 km na uro.
Kot četrto etapo svojih izumov si je za-
misil Oppel raziskovanje zračnih višin.
Izdelani bodo posebni instrumenti, ki bo-
do v teh neraziskanih sferah beležili tem-
peraturo, zračni pritisk in eventuelno do-
sedaj neznane škodljive žarke, ki bi uteg-
nili škodovati človeškemu organizmu.

Vizumi s ČSR ukinjeni

Beograd, 23. maja. p. Notranje minist-
stvo je izdalo odlok, glasom katerega se
za dobo letne tujsko-prometne sezone uki-
nejo med našo in čehoslovaško državo
potni vizumi.

Vladna večina sabotira zakonodajno delo

Beograd, 23. maja. p. Danes bi moral
plenum zakonodajnega odbora nadaljevati
razpravo zakona o državljanstvu. Seja se
ni mogla vršiti, ker je vladna večina po-
novno sabotirala delo odbora in so izosta-
li skoraj vsi poslanci vladnih strank, tako
da odbor ni imel kvoruma. Opozicija je
proti temu postopanju energično protesta-
la, končno pa ni preostajalo drugega,
kakor da je moral predsednik sejo odgo-
diti. Ker vlada tudi ni še zavzela svojega
stališča k večeršnjemu predlogu poslan-
ca Pribičevića, naj se v prehodnih potre-
bah upošteva tudi bivša državna indivi-
dualnost Hrvatske in Slavonije, so bile se-
je zakonodajnega odbora odgođene do 29.
maja, ko se sestane Narodna skupščina.

Čehoslovaški parlamentarci v Sarajevu

Sarajevo, 23. maja n. Danes so prispeli
semkaj čehoslovaški parlamentarci, ki jih
je meščanstvo, zlasti pa čehoslovaška ko-
lonija pristrčno sprejela. V imenu mestne
občine jih je pozdravil vladni komisar. Go-
stje so odpotovali v kopališče Ilidže, da
se odpočijajo.

Smrt odličnega srbskega politika

Beograd, 23. maja p. V Tesliću (Bosna) je
umrl danes zjutraj na plućnični bivši radikalni
poslanec Jovan Cirković. Pokojnik je bil znan
nacionalni delavec že iz dobe turškega reži-
ma in je užival velik ugled. Tudi v političnem živ-
ljenju je igral veliko vlogo in si je stekel zlasti
za nacionalno probujo velike zasluge. Pogreb se
bo vršil jutri.

Rimski učitelji v Trstu in Gorici

Trst, 23. maja o. Nocoj je prispelo semkaj 500
učiteljev iz Rima. Ogledali si bodo mesto in oko-
lico, nakar bodo odpotovali v Gorico ter obiskali
bivša bojna polja.

Ženska volilna pravica v Angliji

London, 23. maja (lo). Lordska zbornica
je v drugem čitanju odobrila zakonski na-
črt glede ženske volilne pravice

Zopet fašistična demonstracija v Zadru

Jakin, 23. maja. o. Tukaj so se zbrali
danes voditelji in nosilci praporjev ita-
ljanskih dobrovoljskih organizacij. Njihove
vrste je pregledal general Martinengo, ki
je dobrovoljce pozdravil v imenu vlade.
Sledil je obhod po mestu, nakar so se do-
brovoljci ob pol 14. odpeljali proti Zadru.
Vodita jih predsednik društva Coscelsi in
tajnik Pescosoldo, znana po svojih proti-
jugoslovenskih izpadih v dobrovoljskem
glasilu »La volontà d' Italia« ter dva po-
slanca. Kakor znano je vodstvo udruženja
nameravalo zbrati v Zadru na dan oblet-
nice vstopa Italije v vojno vseh 4000 ita-
ljanskih dobrovoljcev, a je pozneje to na-
mero opustilo, baje zato, ker ni bilo mogo-
če dobiti primernega parnika.

Nova bojna napoved italijanskih emigrantov fašizmu

Pariz, 23. maja. s. Bivši italijanski zu-
nanji minister grof Sforza piše v »Quotidi-
en« zelo ostro proti Mussolinijevi pa-
lamentarni reformi. Sforza zagotavlja, da
bo Italija gotovo vrgla raz sebe fašistični
jarem. Združene protifašistične stranke so
sklenile, da bodo proti fašizmu raz-
tegnile na monarhijo. V pozivu vsem svo-
bodomiselnim Italijanom izjavljajo proti-
fašisti, da je monarhija dokazala, da v sled
popustljivosti napram fašizmu ne zasluži
nikakega priznanja. Sedaj se prične no-
va faza boja proti nasilni vladi v Italiji,
ki jo je sedaj mogoče zaključiti samo z
ustvaritvijo demokratične republike.

Preprečeno iztohotapljenje ukradene živine

Sofija, 23. maja. s. Kakor poročajo listi,
je tihotapska tolpa, ki je skušala prepleja-
ti v bolgarskih vaseh ob demarkacijski čr-
ti pokradeno živino na romunsko ozemlje,
zadela pri vasi Kemarlar na obmejno stra-
žo, ki je pričela streljati. 15 moč broječa
tolpa se je razbežala. Neka druga tolpa
je že prekorčila demarkacijsko črto, kjer
pa so jo zasledovali romunski vojniki ter
ji odvzeli živino, ki so jo pokradli Bolga-
rom. Med bolgarskimi in romunskimi voja-
ki, ki so skupno preganjali tihotapce, ni
prišlo do nikakega incidenta.

Francoska zračna heroja v Jugoslaviji

Preko Bukarešte sta prispela včeraj v Novi Sad in Beograd slovita francoska letalca Costes in Le Brix

Novi Sad, 23. maja. Danes ob pol 11. sta prispela semkaj slovita francoska letalca Costes in Le Brix, in sicer iz Bukarešte. Pristala sta na tukajšnjem letališču, kjer je bil pričakovani komandant letališča major Radović, letalski oficirji in velika množica občinstva.

Ob pol 6. popoldne sta oba francoska letalca odletela v Beograd.

Beograd, 23. maja. P. Danes dopoldne ob 5.48 sta dospela na tukajšnje letališče fran-

coska letalca Costes in Le Brix. Iz Novega Sada ju je spremljal znani naš letalec Navratil, iz Beograda pa so jima poletela nasproti 4 vojaška letala. Na letališču je bil redkima gostoma prirejen prisrčen sprejem, ki se ga je udeležila tudi velika množica prebivalstva. Z letališča sta se podala takoj v Beograd, kjer sta gosta francoskega poslanika Letalca ostaneta jutri v Beogradu, v petek jutraj pa nadaljujeta polet v Varšavo.

Z bombami proti Italijanom v Južni Ameriki

Atentat na italijanski konzulat in italijansko banko v Buenos Airesu. — Mnogo človeških žrtev

Buenos Aires, 23. maja. g. Danes je bil tukaj izvršen bombni atentat na poslopje italijanske konzulata, pri čemer je bilo 10 oseb ubitih, 40 pa ranjenih. Bomba je bila položena v omaro v zidu v pisarni za izdajanje potnih listov. Eksplozija je nastala v trenutku, ko je bilo v sobi do 200 oseb. Nastala je strašna panika. Železni kosi in komadi opeke, ki so leteli na okoli, so ranili mnogo oseb. O storilcih ni nobenega sledu. Splošno prevladuje mnenje, da so atentat izvedli fašistični nasprotniki, najbrže anarhisti.

Istočasno, ko je bil izvršen atentat na konzulat, je eksplodirala v drugem delu mesta bomba, ki je bila očividno namenjena posloju nove italijanske emi-

sijske banke. Tudi tamkaj so storilci izginili brez sledu. Policija sklepa iz sličnosti obeh atentatov, da so zločinci svoj čin že delj časa pripravljali. Izvedli so ga najbrže člani iste protifašistične organizacije. V mestu se boje, da se bodo slični atentati še ponovili, zaradi česar vlada med prebivalstvom veliko razburjenje.

Rim, 23. maja. O. Vlada je sprejela obvestilo, da je bil danes okrog polnočnega izvršen atentat na italijanski konzulat v Buenos Airesu. V prostorih konzulata je eksplodirala močna dinamitna bomba, 10 oseb je bilo ubitih, 20 pa ranjenih. O atentatorjih ni nobenega sledu. Tudi povod za napad še ni pojasnjen.

Kriza v Grčiji

Grška se nikakor ne more pomiriti. Niti se še ne poležejo stara nasprotstva, ko se že pojavljajo nova in se, kakor je med njenim temperamentalnim prebivalstvom že stara navada, postrojo do skrajnosti.

To pot je kriza nekoliko različnejša od dosedanjih, ker se poleg običajnih nasprotstev med ministri odnosno koaliranimi strankami javlja še nov faktor, stari Venizelos, ki izjavlja, da se namerava vrniti v aktivno politično življenje in daje svojemu nastopu značaj nasprotstva do dosedanjega šefa venizelistične stranke.

Grško politično javnost je tekom zadnjih let najbolj razburjalo nasprotje med posameznimi republikanskimi frakcijami in strankami, dalje nasprotje med političnimi strankami in oficirji, ki so imeli svoje posebne vojaške organizacije ter z njimi posegali aktivno v politično življenje, kakor je najbolj znan primer diktature generala Pangalosa.

Ali ravno poseganje armade v dnevno politiko je silno kompliciralo notranjo situacijo, postrojilo borbo in absorbiralo vso pozornost samo na politične probleme, dočim so se gospodarske in finančne potrebe zanemarjale. Zato se je Grčija pogrezala v vedno hujše ekonomske krize, ki so večale splošno nezadovoljstvo v deželi in odvrčale v rastoči meri občinstvo od republikanec raznih struj, ki so se med seboj borili za prevlado in vodstvo.

Najbolj se je vse navedeno pokazalo o priliki zadnjih volitev, ki so sledile po strmoglavljenju Pangalosoove diktature. Volilci so se zopet v silni meri odvrnili od republikancev, ki so jim postali simpatični po silni katastrofi na maloazijskem bojišču in se pričeli nagibati zopet na monarhistično stran. Republikanske stranke, ki jih vodijo Kafandaris, Mihalakopoulos in Papanastasiu, so sicer še dobile večino mandatov, ali rojalisti so dosegli zelo visoko število, približno dve petini mandatov, kar je tem pomembnejše, če se pomisli, da so maloazijski begunci najekstremnejši republikanci. Porast rojalizma je ipak nekoliko omiljuje z dejstvom, da se delijo rojalisti na dve stranki, od katerih je ena, stoječa pod vodstvom bivšega generala Metaxasa, zelo zmerna in ne smatra vprašanje državne oblike za aktualno dočim je seveda druga, nekoliko močnejša stranka, pod vodstvom Tsaldarisa, skrajno monarhistična in konservativna ter zavrača vso krivdno za sodobne težave na republiko, ki jo želi, kakor prav nič ne prikriva, čim prej odpraviti.

Republikanske stranke niso mnogo storile, da bi zaježile naraščajočo in napredujočo propagando rojalistov. Nasprotno, njihova gospodarska politika je celo povečala nasprotstvo do vladajoče koalicijske vlade, v kateri sodelujejo razen republikanskih strank tudi Metaxasovi pristaši. Pred nekaj meseci je prišlo zaradi davčne vladne politike na Kreti celo do hudih nemirov, kar je bilo tem pomembnejše, ker je bila Kreta od nekaj središnje republikanskega pokreta in je odšel od tam sam Venizelos. Poglavitni predstavitelj finančne politike sedanje vlade pa je ravno šef venizelistične stranke Kafandaris, ki ima v rokah finančno ministristvo in je s tem že ponovno prišel v konflikt z ostalimi člani kabineta. Očividno je v tem nasprotstvu vzrok za najnovejši spor v vladi, ki je naposled dovedel do demisijske Kafandaris in potem do krize celotnega kabineta. In s tem v zvezi je tudi nenaden nastop Venizelosa, ki se vrača nazaj v aktivno

politiko in ki je ravno ob tej priliki prišel v konflikt s Kafandarisom, očitno tudi zaradi njegove finančne politike, ki vzbuja nezadovoljstvo med prebivalstvom.

Povratek Venizelosa v politično življenje je vsekakor pomemben dogodek. O vseh motivih nepričakovane odločitve starega grškega državnika imamo že malo podrobnejših vesti, ne more pa biti dvoma, da ji je iskati poglavitnega vzroka v nezadovoljstvu s politiko republikancev, ki kompromitira republiko in napeljuje vodo na mlin monarhistom. Ali veliko je vprašanje, če se bo Venizelosu posrečilo, razorane grške razmere spraviti zopet v red. Gotovo je predvsem, da bo njegov nastop propagando rojalistov iz Tsaldarsovega takora še pojačil, ker ga smatrajo za glavnega pobornika republikancev. Republikanci pa so sami že doslej med seboj močno razcepljeni in deloma v nasprotju z Venizelosom in kar nič ni gotovo, da bi jih mogla njegova osebnost zopet združiti. Zelo pa je naposled problematično, kak rezultat bi imele nove volitve, tudi če bi bila v njih vodilna osebnost Venizelosa.

Venizelos sestavlja vlado

Atene, 23. maja. (be.) Venizelosu je bila poverjena sestava nove vlade. Venizelos bo razpustil zbornico in razpel volitve.

Atene, 23. maja. (lo.) Politična situacija se je zaradi povrnitve Venizelosa v politično življenje zelo poostrihila. V zbornici je prišlo do nenavadno ogorčenih spopadov med strankami, na kar je bila seja po burnih dogodkih zaključena.

Atene, 23. maja. (be.) Po burnih scenah je bil parlament odgojen, dokler ne bo sestavljena nova vlada.

V Italiji Venizelos niso veseli...

Rim, 23. maja. g. Povratek Venizelosa na politično tribuno Grške naslednje tujak z velikim zanimanjem. Naj se politični dogodki v bodoče obrnejo kakorkoli, prevladuje v Italiji splošno mnenje, da povratek Venizelosa ne more prinese Grški koristi. Četudi se Venizelosu posreči dobiti v parlamentu večino, po kateri bi lahko postal predsednik republike, bo imel vendar še vedno v vojaških in monarhističnih krogih kakor tudi med pristaši Metaxasa največje nasprotnike. Ravno sedaj, ko je stabilizacija drahme ugodno napredovala, se bo to vprašanje zaradi povratka Venizelosa ponovno sprožilo. V splošnem njegovega povratka tukaj ne smatrajo za dobro znamenje.

Praški proces

Praga, 23. maja. h. V ospredju današnje razprave so bila samo zdravniška mnenja, ki se nanašajo na najdene ostanke umorjene Vöresmartyjeve, kakor tudi na duševne in moralne lastnosti obtožencev. Zdravniki so soglasno ugotovili, da so obtoženci popolnoma zdravi in da so bili tudi ob času, ko so zakrivali strašna dejanja, v polni meri odgovorni zanja. Del razprave se je vršil tajno, da je lahko Sikorski podal nekatere izjave o prizorih, ki so se vršili v njegovem stanovanju v navzočnosti Klepetafa in Mihalka z raznimi ženskami. Tudi dr. Klepetaf zatrduje, da bi v tajni razpravi lahko podal podrobnosti, s katerimi bi dokazal svoj alibi. Kakor je izvedel vaš dopisnik, se mu to ni posrečilo. K današnji razpravi je bil pozvan kot priča tudi Klenetaf, oče, ki pa se je pričevanju odpovedal.

Falzifikatorji kakor vedno

Znano je, da »Slovenec« na najbolj brezvesten način falzificira zlasti poročila iz Beograda, kadar gre za to, da prikrije kakšen neuspeh ali kakšno sramoto slovenskih klerikalcev, ali pa kako važno akcijo KDK. Zadnji tedni so o tem dali nešteto klasičnih dokazov. Včeraj je »Slovenec« ki vedno išče kako bi svojem gospodu Korošču pripisal kakšno zaslugo, v poročilu o razpravi zakona o državljanstvu v zakonodajnem odboru pripisal dr. Korošču tudi zaslugo da je on predložil ta zakon Narodni skupščini. Ker je znano, da je zakon o državljanstvu že po svojem osnutku bil eden redkih dobrih zakonov, je zasluga dr. Korošca seveda dvojna. Samo da je laž, da je Korošec ta zakon Narodni skupščini predložil. Zakon je bil predložen parlamentu 12. decembra 1927, torej v času, ko ni bil notranji minister g. Korošec, temveč g. Vella Vukičević, ki pa sam na projektu tudi nima nima nobene zasluge. G. Korošec je bil na zakonu o državljanstvu, tako desinteresan, da ga ni prišel zastopati niti v sekcijo zakonodajnega odbora, ki se je nekaj časa bunila proti temu, a se je končno sprizgajala z ministrov abstinenco, češ da o stvari tako ničesar ne razume. Pri tem stanju stvari je »Slovenec« predrznost v resnici naravnost klasična.

Obsodba zaradi poneverb v Narodni banki

Beograd, 23. maja. p. Danes dopoldne je bila pri tukajšnjem sodišču razglašena sodba v procesu proti bivšemu blagajniku Narodne banke Dragutinu Miljutinoviću in tovarišem, ki so bili obtoženi, da so poneverili 1 milijon Din. Dragutin Miljutinović je bil obsojen na 8 let težke ječe. Bivši sluga Narodne banke Dragutin Ggorjević je bil zaradi soudeležbe obsojen na 1 leto, dočim je bil tretji soobtoženež Božo Božović, slušatelj medicinske fakultete, oproščen. Oba obsojenca sta prijavila priziv.

Pred novo manjšinsko vlado v Nemčiji?

Berlin, 23. maja. s. Iz krogov nemške ljudske stranke se izve, da je stranka pripravljena pričeti pogajanja o sestavi vlade velike koalicije, če ji socialni demokratje stavijo zadevni predlog. Če bodo ta pogajanja uspešna, zavisli od zagotovil, ki bi jih socialna demokracija hotela dati nemški ljudski stranki. »Vorwärts« odgovarja z vprašanjem, katera zagotovila hoče dati nemška ljudska stranka socialnim demokratom. V ostalem pravi, da ni pravilno govoriti o vladi velike koalicije kot edine možnosti.

Paris, 23. maja. s. Paul Boncour je izjavil poročevalcu »Gaulois« glede nemških volitev med drugim, da je vtis števil, kar se tiče bodočnosti miru, prav dober. Novi položaj pa ne pomeni več kot podlago za moralčno zblizanje in nepriljene razgovore. O izpraznitvi Porenja ni mogoče razpravljati brez kompenzacij in garancij. Zmanjšana napetost bo pospešila rešitev višjih vprašanj, vendar pa obstojajo še velike težave in v interesu obeh držav je treba velike previdnosti.

Francoski prekoceanski polet

Newyork, 23. maja. g. Francoski kapetan De Valseau namerava 25. maja startati iz Bresta v Newyork. Leteti namerava preko Azorov ter pristati na Bermudskih otokih.

Ponovni polet „Italie“

Kingsbay, 23. maja. s. »Italia« se je davi ob 4.40 zopet dvignila. Vreme je ugodno.

Kingsbay, 23. maja. (lo.) Davi ob 4.40 je odletel Nobile na 80urni polet nad arktične pokrajine.

Oslo, 23. maja. o. »Italia« se je davi ob 4.28 dvignila v Kingsbayu ter je odletela proti severnemu tečaju. Sedanji polet bo baje najvažnejši med vsemi, kar jih bo napravila Nobileova ekspedicija nad arktičnimi pokrajinami.

Kingsbay, 23. maja. s. »Italia« bo letela najprej v severni smeri do 83 stopinje severne širine, na to pa proti severnemu tečaju.

Letalske in druge katastrofe

Kelmorajn, 23. maja. s. Letalo, ki je danes ob 14.15 odletelo s tukajšnjega letališča v Pariz, je pričelo kmalu po tem, ko se je dvignilo, goriti. Očividno je nastal defekt v motorju. Pilot in oba potnika, vsi Francozi, so zgoreli. Letalo je popolnoma uničeno.

Varšava, 23. maja. g. Pri Torinju se je neko poljsko vojaško letalo zrušilo na zemljo. Izpod popolnoma razbitega aparata so potegnili trupli pilota in opazovalca.

Moskva, 23. maja. (be.) Obrežni parnik Lev Tolstoj je na potu v Kijev zgorel. Umrlo je 19 oseb.

Moskva, 23. maja. (pa.) Na reki Kuban se je potopil pri Temrinku parnik, na katerem je bilo 80 otrok, od katerih je utonilo 37.

Radek na Kimu

Berlin, 23. maja. s. Semkaj je prispela vest iz Moskve, da je bilo Karlu Radeku dovoljeno zapustiti kraj prognanstva Tobolsk in se preko poletja naseliti na Kimu. To ugodnost utemeljujejo s tem, da je Radek zapustil opozicijo in stavil svoje moči stranki večini na razpolago.

Tolpa napadla policijo

Berlin, 23. maja. s. Pred neko gostilno na Alexanderstrasse je tolpa kakih 150 oseb napadla in pretepla dva policijska uradnika, ki so hotela aretirati nekega delavca. Šele ko so prihiteli drugi policijski uradniki in pričeli uporabljati gumijevke, se je tolpa razbežala. Policija je prišla samo glavnega storilca in ga odvedla v zapore, dočim so vsi ostali pobegnili. Eden izmed napadenih stražnikov ima polomljenih več reber, dočim je drugi odnesel le lažje poškodbe na glavi in obeh rokah.

Obupno besen klerikalni napad na uradništvo

Klerikalci se razgaljajo vedno bolj kot zagrizeni sovražniki poštenega uradništva. — Z grožnjami ga hočejo preplašiti in spraviti v svoje strankarske organizacije

Včerajšnji »Slovenec« se je zopet spravil na uradništvo. V članku, ki mu pod naslovom »SLS in uradniki« daje značaj nekake oficijelne razlage načelnega stališča klerikalne stranke napram državnim nameščencem, je brez stida in z naravnost cinično naivnostjo zopet enkrat odkril svojo dušo in ono karakteristično pojmovanje odnošajev med političnimi strankami in državnimi nameščenci, ki ga slovenski uradniki na svojem lastnem interesu poznajo sedaj skoraj že celo generacijo. Če kje, velja tu oni izrek, da volk dlako menja, a bistva nikdar.

»Slovenec« članek je predvsem za celokupno slovensko uradništvo žalitev, kakršne morda še nismo čitali. Slovenski uradniki si je do sedaj ohranil glas, da je objektivni vršilec svojih dolžnosti. To priznavajo tudi v Beogradu, kjer sicer z našimi javnimi nameščenci ne ravna baš z rokavicami. Klerikalno glasilo sedaj blati dobro ime slovenskega uradnika z očitkom, da uganja partizanstvo v uradu. Ta očitke je tem bolj nizkoten, ker »Slovenec« ne navaja nobenega dokaza, temveč pavšalno trdi, da napredni uradniki v uradih agitirajo proti SLS.

V posebno velik greh šteje Koroščevo glasilo naprednemu uradništvu, da ni zadovoljno s klerikalnimi poslanci, a iz nadaljnjih njegovih izjavanj je razvidno, da klerikalni organ slovenskim javnim nameščencem ne le ne dopušča več, da bi bili pristaši naprednih strank, temveč da jim hoče zabraniti celo pripadnost k naprednim kulturnim organizacijam, ali kakor jih »Slovenec« imenuje, svobodnimiselnim lažj-naprednim društvom. Kot žalitev veličanstva vesoljnega klerikalizma proglašajo celo znake naprednih organizacij, ki jih imenuje strankarske znake. Tu v povsem jasni tendenci meri na sokolske znake, ki značijo pripadnost k organizaciji, katere protektor je sam kralj in katere člana sta oba kraljeva sinova. In ko tako v eni sapi naprednemu uradništvu očita neodpustljivo predrznost proti SLS, proglašajo pomono doslednost in neomajnost naprednega uradništva za izliv suženjske miselnosti.

Končno »Slovenec« izjavlja, da ne spada med uradnike oni, ki so člani naprednih društev, kar klerikalno glasilo opisuje s frazo, da ne spada med uradnike, kdor misli, da je članstvo pri

kakem svobodnemiselnem laži-naprednem društvu več kot skupnost naroda. Kakor je bedasta ta fraza, ki naj pokrije goloto klerikalnega načela, da je treba napredne uradnike pogrnati na ulico, tako je interesantna, ker je iz nje razvidno, da hoče SLS celo soditi po tem, kaj kdo misli. Končno grozi »Slovenec« tudi stanovskim uradniškim organizacijam, da jim ne bo prizanesel, ako ne bodo upognile svojega hrbita pod klerikalnim bičem.

»Slovenec« članek ima očitno namen terorizirati slovensko uradništvo ter nagnati slovenske javne nameščence v strah. Zdelo se nam je takoj, da mora biti tu konkreten povod, da je SLS tako prostodušno izpovedala svoj uradniški kredo. Kajti časi sicer niso taki, da bi mogla pred uradništvom mnogo kazati svoje mišice in bi njene grožnje res mogle biti smatrane za resne. Treba pa je samo prelistati »Slovenca« in takoj vidiš, zakaj je bil članek napisan. Na četrti strani med dnevnimi vestmi se namreč nahaja sledeči »poziv«:

»Podpisano društvo nujno rabi imena vseh javnih nameščencev po vsej kraljevini, ki so krščanskega načela in naši dobri prijatelji. Zato vabimo, da se v lastnem interesu vsi, ki niso še naši člani, pisмено ali osebno javijo. Zadeva je zelo nujna. — Strokovno društvo javnih nameščencev in upokojencev kraljevine SHS v Ljubljani, Mestni trg št. 19.III.«

Gre torej za to, da se vlovijo par strahopetcev med slovenskim uradništvom in da se na ta način pomnožijo prave vrste klerikalne uradniške organizacije. Gre pa še za nekaj drugega. Ogorčenje med javnimi nameščenci nad izdajalsko politiko SLS, ki se je klasično pokazalo zopet te dni pri prevedbi kronskih upokojencev in pri sramotni aferi z dodatki za upokojene orožnike, tako narašča, in je tako splošno, da so se klerikalci odločili za poskus, ga potlačiti s terorističnimi streli.

Neizrečena deviza, ki bi morala biti napisana pod »Slovenec« članek, se glasi: »Postrašimo uradnike, da bodo za nekaj časa zopet dali mir in da si ne bodo upali razpravljati o žalostnem deistvu, da ga je SLS prodala in izdala, a povrh ga še, če se ji slepo ne pokori, preganja kakor divjo zver.«

Dr. Kramář o sodelovanju češkoslovaške in Jugoslavije

Protí Rothermereu, Mussoliniju in Madžarom. — Najvišje priznanje naši vojski

Beograd, 22. maja.

O priliki banketa v hotelu Palace, ki ga je priredil predsednik Narodne skupščine na čast češkoslovaškimi gostom, je na pozdravne besede naših udeležencev odgovoril ugledni čl. politik doktor Kramář, ki je predvsem naglašal, da ima sedanji poset čl. parlamentarcem v Jugoslaviji večji pomen, kakor ga imajo običajno slični poseti. To pot ne gre samo za pojačanje zavezništva z gospodarsko pogodbo, marveč v prvi vrsti za to, da so češkoslovaški poslanci priče velikih nad, ki jih Madžari stavijo v lora Rothermerea in v svoje posete pri fašistih.

»Zaradi tega sem srečen.« je nadaljeval dr. Kramář, »da se nam je prožila možnost pokazati vsemu svetu in posebej Madžarom, da Jugoslaveni in Čehoslovaki niso zvezani samo s kakim začasnim političnim sporazumom, marveč da se oba naroda zavedata, da je večno in čvrsto zavezništvo vprašanje obstanka obeh narodov. Prišli smo k vam, da vam povemo, koliko nam je do tega, da oba naša naroda napredujeta, ker z rastočo silo enega, raste tudi sila drugega, kar se je pokazalo, ko smo složno vstali proti zatiranju od katerekoli strani nam je grozilo.

Srečni smo, ko vidimo, kako čudežno raste vaš Beograd in kako raste v svetu ugled vaše države. Presrečni pa smo, ko vidimo vašo vojsko. Ne morete si predstavljati, s kakim elementarnim navdušenjem smo sprejeli vašo vojno edinico na zadnjem sokolskem zletu. Bili smo presrečni, ko smo prvič videli vašo vojsko, simbol ujedinjenega naroda in njegove moči in odpornosti. Ko smo videli vašo vojsko, smo čutili, da so vsi Srbi, Hrvati in Slovenci navdahnjeni z junaštvom starih srbskih armad. Razumeli smo, da je globoki dojem, ki ga je napravila vaša vojska na nas, pripisati živi ljubezni vaše vojske do domovine, ki jo usposablja, da za svobodo pretrpi največje žrtve.

Vojski naših narodov sta mogočen jez tuji politični agresivnosti, kar velja zlasti za vašo vojsko, ki ima tako slavno preteklost. Mi ne občutimo kot krivico, da smo po mirovnih pogodbah vezani na zaščito manjšin. Nočem se vmešavati v italijansko notranjo politiko in rad priznam Mussoliniju veličino njegovih del za Italijo, toda ako hoče, da bo res velik, naj ne vodi politiko raznarodovanja neitalijanskih narodov. To ni potrebno niti za njegovo niti za veličino italijanskega naroda, s katerim

bi mi vsi hoteli živeti v dobrih odnosih. Mi lahko govorimo tako baš tu, ker so med člani naše delegacije tudi uradniki nemških agrarcev. Tudi Madžari se ne smejo pritoževati, da jih zatiramo. Zato moramo odklanjati vse poskuse, ki gredo za tem, da bodo ravno Slovani predmet raznarodovanja. Trdno upam, da ne bodo večno žrtve najstrašnejšega nasilja in da bo Slovanstvo zadosti močno, da bo zahtevalo od vsakogar spoštovanja.

Govor dr. Kramářa je izzval burjo odobravajočega navdušenja in iskrenih ter dolgotrajnih ovacij.

Predavanje o mednarodnem ženskem gibanju

Snoči sta v dvorani ljubljanske univerze predavali predsednica Mednarodne ženske alijanse ga. Corbett Ashby in podpredsednica ga. Malaterre-Sellier o ženskih pravicah in mednarodnem ženskem gibanju. Predavanje je otvorila predsednica ženskega pokreta gđ. Stjepčević. Nato je ga. Malaterre v finem govoru v francoski in na naša vsa prečeta ženska vprašanja. Tudi francosko žensko se bori šele za volilno pravico kakor jugoslovansko. Šele možu enakopravna žena lahko vrši svoje materske in družinske dolžnosti. Feminizem stremi po skladnosti v družinskem in državnem življenju.

Nato je ga. Corbett orisala s pravo angleško stvarnostjo v nemščini žensko gibanje in njega uspehe na Angleškem. Umrljivost mladoletnih, kriminaliteta med ženskim, prostitucija in brezposelnost so se zmanjšale, odkar deluje angleška žena v javnem življenju. Zelela je tudi jugoslovanskim ženam kar največ uspeha v borbi za ženske pravice in enakopravnost. Obema govornicama se je slovensko žensko, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, zahvalilo za predavanje z navdušenim aplavzom. Po predavanju je ženski pokret priredil odlični feministični prijateljsko čajanko v damskem salonu »Emonec«.

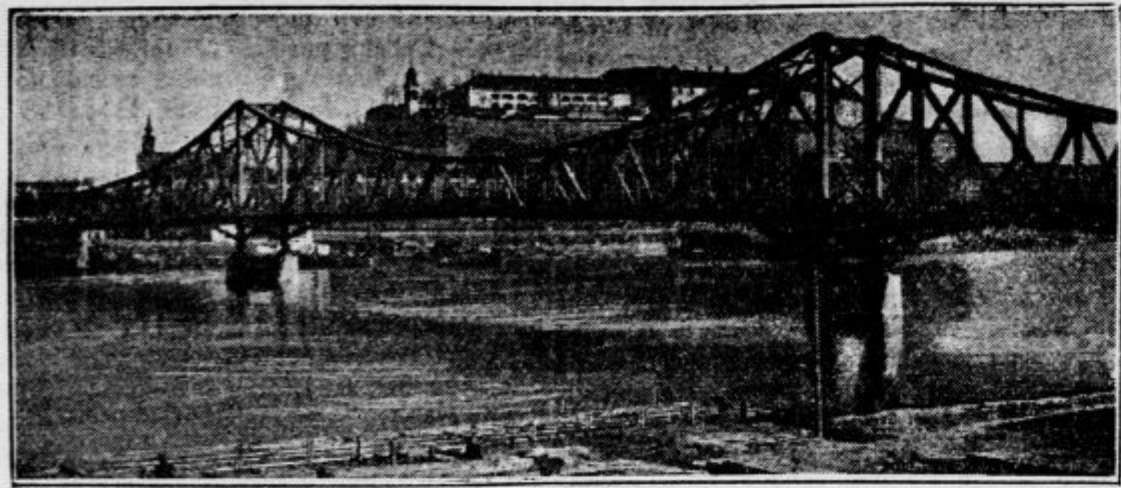
Odkritje tajne organizacije poljskih komunistov v Berlinu

Berlin, 23. maja. (be.) Tu so odkrili tajno organizacijo poljskih komunistov, ki so se shajali pod firmo Esperantskega kluba. Aretiranih je bilo 26 oseb, ki so imele vse potrebne potne liste. Policija je zaplenila mnogo obtežilnega materiala, med drugim proglas izvrševalnega odbora poljske komunistične stranke in 100.000 mark v ameriški valuti.

Beg iz Italije

Berlin, 23. maja. (be.) Južnotirolski gorski voditelj Josef Pixner se je z dramatičnim begom v Avstrijo rešil kazni, s katero so mu grozile italijanske oblasti.

Naši kraji in ljudje

Most princa Tomislava,

novi most v našoj državi, ki veže Novi Sad preko Dunava s Petrovaradinom in je stal 33 milijonov dinarjev. Njegova otvoritev se je vršila minulo nedeljo ob ogromni udeležbi prebivalstva iz Novega Sada in vsega Srema.

Javnost, podpri nas!

Akademski podružnica Jugoslovenske Matice opozarja študente na zadnje dogodke v Primorju, ko fašistična Italija išče nove prilike, da udari po naših ljudeh, če da škodujejo nacionalnemu ponosu Italije in da obenem dvigne svoje fašistične mase in nas predstavi pred inozemstvom kot zagrižen, nemiren barbarski element. Tako je zdaj fašistična Italija aretirala več akademikov Slovencev, katerim očita, da so židovi Italijansko zastavo, in jih žene pred izredno sodišče.

Naši ljudje v Primorju so izpostavljeni strasnemu preganjanju, ne morejo se sami s svojimi sredstvi postaviti v bran. Pomagamo jim lahko samo mi s tem, da svobodno, kakor je to storil avstrijski parlament, opozorimo ves kulturni svet, kako fašistična Italija sistematično uničuje našo terotno izpostavljenost narodno manjšino. V dobi našega narodnega prebujanja se je pazilo na vsakega našega študenta, kako se vzgaja in javnost je smatrala za dolžnost upoštevati akademika. Tako bi morala i danes paziti na novo generacijo. Mi, ki smo razdeljeni na tri države, si moramo biti na jasnem, da fašistični sistem namenoma uničuje naš inteligentni naraščaj v Primorju, da postane narod brezglava, suženjska masa.

Radl naše priznane narodne žilavosti se je podrl črnožolti sistem, Slovencev ne uniči tudi fašistični, ki ne bo mogel preprečiti težnje našega, po svobodi stremčega naroda. Preden bo smatrala mednarodna pravičnost stanje v Primorju za dovolj nepravilno in posega vmes, je potrebno, da mi ne beležimo s temi dnevi v našo kroniko novega črnega znamenja, ampak da nastopimo s klicem:

Dijaštvo, v naše vrste k sistematičnemu delu!

Javnost, podpri nas!

Romantika in poezija

preteklega stoletja se zrcalita iz filma

Nepovabljeni gost

V glavni vlogi

John Gilbert

Danes! Izvrsten spored. Danes!

Predstave ob 4., pol 8. in 9. uri.

Pri tem sporedu so že veljavne skoro za polovico znižane LETNE CENE!

Tel. 2124 Elitni kino Matica

Najboljšo hrano proti prenašanju nalezljivih bolezni potom dupline ust in grla delajo okusne

ANACOT-PASTILE

DR. A. WANDERA

Občni zbor Jugoslov.-češkoslovaške lige v Ljubljani

Dne 22. t. m. se je vršil občni zbor »Jugoslovensko - češkoslovaške lige. Zaradi obolnosti društvenega predsednika narodnega poslanca g. dr. Alberta Kramera je vodil zborovanje podpredsednik ravnatelj Rasto Pustoslavšek. Otvoril je zbor s primernim nagovorom, v katerem se je dotaknil liginega delovanja in razvoja v zadnjih šestih letih ter izrazil nado, da bo društvo v bodoče še bolj uspevalo. Ker se je posrečilo pritegniti v ligin krog lani naše ženstvo, letos pa zastopnike naše junaške vojske. Poročal je nato o vseh liginih letošnjih prireditvah, šibal neverjetno organizirano in omejeno stališče davčnih organov napram tem prireditvam, ki jih je v smislu obstoječih predpisov smatrali za rodoljubne, patriotske, ter končno referiral o skupščini zveze vseh naših lig v Beogradu 29. IV.

Obširno poročilo o delovanju v preteklem letu je podal tajnik g. dr. V. Radej. Podrobno je razpravljao o tečajih češkega jezika, o številnih češkoslovaških izletih, ki jih je liga bratski sprejela v Ljubljani, o svečanostih, ki jih je priredila, o stremljenju, da se osnujejo ligi v Kranju in po možnosti tudi v Novem mestu, o potrebi večkratnih sestankov lig v Sloveniji, o zamenjavi sejnih zapisnikov med posameznimi organizacijami itd.

O gnomnem stanju društva je poročal blagajnik ravnatelj g. Hanuš Krofta. Iz njegovega poročila posnemamo, da je društvo šlo na 200 članov ter je imelo lani 5.899 Din dohodkov in 4.572 Din stroškov, torej prebitka 1.327 Din. Blagajna izkazuje 12.638 Din umetja. O reviziji blagajniških knjig in blagajne je referiral g. dr. A. Stele, poudarjajoč, da sta z g. dr. Krivcem pregledala knjige in račune in jih našla v najlepšem redu. Predlagal je absolutorij s pohvalo blagajniku in celokupnemu odboru. Predlog je bil soglasno sprejet. Takisto je zbor sprejel podpredsednijski predlog, da se izreče zahvala in priznanje gg. učitelju Old. Votavi in prof. dr. Burianu za požrtvovalno poučevanje v čeških jezikovnih kurzijah.

Zatem je podpredsednik R. Pustoslavšek podrobno poročal o skupščini Zveze lig v Beogradu, ki so se je udeležili gg.: predsednik dr. Kramer, odborniki: Fr. Govekar, H. Krofta, dr. A. Stele, R. Pustoslavšek in Iv. Vavpotič. Po kratkem odmoru so se vršile volitve novega odbora. Z vzklikom so bili izvoljeni: predsednik nar. posl. dr. Albert Kramer, odborniki: dr. Gust. Gregorin, konzul dr. Fr. Resl, polk. Dragan Karais, R. Pustoslavšek, dr. V. Radej, H. Hrofta, Fr. Govekar, Iv. Vavpotič, prof. dr. Jeran, insp. M. Presl, dr. Stegenšek, ataše Novak, dr. Iv. Lah, dr. L. Treo, dr. V. Burian, R. Juvan, Fr. Krapež, P. Šterk, Jos. Kavčič, dr. Stele, B. Borko in gospa Mira Engelmannova; revizorja gg.: dr. R. Krivic in Iv. Tavčar.

Zbor je z velikim odobravanjem sprejel predlog dr. L. Treota, da se izreče posebna zahvala ljubljanskim listom za požrtvovalno podpiranje društvenih težnj.

Veliko pozornost in navdušeno odobravanje je zbujal krasen, lepo zasnovan govor, ki ga je imel konzul g. dr. Resl. Pozival je vse, ki so dobre volje, na delo za skupne slovaške ideale, poudarjajoč, da morda ni daleč čas, ko bodo vsi slovaški narodi združeni v slovaški uniji.

Dr. I. Lah je nato utemeljeval tale svoj predlog:

Zveza jugoslov.-češkoslov. lig v Beogradu naj takoj posreduje pri parlamentarnih konferencah, da bo naše ministrstvo prosvete :1. čimprej sprejelo učno knjigo (početnico čitanko), ki bo služila učiteljem in dijakom pri kurzijah, ki bodo brezplačni; 2. vprašanje češkoslovaškega jezika naj se reši v istem smislu, kakor je rešil češkoslovaški prosvetni minister dr. Hodža vprašanje srbo-hrvatskega jezika za češkoslovaške šole.

Predlog je bil soglasno sprejet in odboru naročeno, da ga nemudoma sporoči Zvezi v Beograd. V razpravo je končno prišla še udeležba na kongresu češkoslovaških in jugoslovenskih lig v Piznu. Za delegate so bili izvoljeni gg.: Fr. Govekar, B. Borko in Iv. Vavpotič. Ko sta govorila gg. R. Juvan in dr. L. Treo o intenzivnejši propagandi za ligo, je podpredsednik zaključil zborovanje. Po skupščini se je vršila takoj odborova seja, na kateri se je odbor konstituiral tako-le: predsednik nar. posl. dr. Albert Kramer, I. podpredsednik dr. Gustav Gregorin, II. podpredsednik ravnatelj Rasto Pustoslavšek, tajnik dr. V. Radej, namestnica Mira Engelmannova, blagajnik Hanuš Krofta in namestnik dr. Albin Stele.

Zasledovanje vlomilcev v brežiškem okraju

Brežice, 21. maja

Našega mesta se je lotilo veliko razburjenje zaradi vlomov, ki so se po večletnem miru zopet pojavili. Poskušani vlom je bil od zadnje srede na četrtek na tukajšnjo podružnico Ljubljanske kreditne banke in v trgovino G. Sušlja. Ze dan poprej je ugotovil neki znani beograjski visokošolski profesor na podlagi nekkih prislonjenih listov vlomilce; tudi je izginil iz banki sosednje kuhinje desetinarski bankovec, katerega si je privoščil oni, ki je noči poprej rekognosciral teren.

V usodepolni noči so si uzmovčili izposodili potom posebnega vlomna orodje pri tukajšnjih kovačih, oziroma ključavničarjih in so se lotili, približno okoli druge ure, nenaročnega dela. Močno zavarovana železna vrata so onemogočila nadaljnje prodiranje.

Vlomilce je aviziral poslušni »Hek«, zvesti čuvaj. Njegovo tuljenje in pa strahovito lajanje volčjega psa »Hakska« je prepodilo predzne vlomilce. Sicer pa banki taki vlomilci začetniki itak ne bi mogli škodovati, ker je blagajna čez noč prepoljena z električnim tokom silne napetosti.

Prepovedi tatovi so nadaljevali nočni posel v trgovini Sušelj. Ta vlom se jim je, žal, posrečil, ker ni v bližini nobenih psov čuvalje. Odnegli so po večini jestvine, kakor sardine, piškote, čokolade, več steklenice konjaka in rumna ter razne druge predmete in nekaj denarja v gotovini. Orodje so pustili tam ter pobegnili.

Orožniki so bili takoj po prijavi na licu mesta in so v kratkem času ugotovili lastniške orodja. Orožništvo je vlomilcem na sledu.

Pri zasledovanju tatov je v največji meri pomagal gospod dr. Stiker s svojim volčjakom »Egom«. Od mesta vlomna preko Vrbinde do Save je »Ego« neumorno zasledoval pot, ki so jo prehodili vlomilci. Prebredel je v svojim gospodarjem široko, zaradi deževja narastalo in ledeno hladno Strugo. Tu pa je izginil vsak nadaljnji sled. Interesantno je, kaj zmore izučen pes. Od stopinje do stopinje le »Ego« vodil gospodarja. Ki je sproti fotografiral sledove, kar je nudilo zasledovalcem sigurne podatke za nadaljnje postopanje.

G. dr. Stiker je edini med sicer številnimi ljubitelji in lastniki psov prišel na silajno idejo, da ni štedil izdatkov za vzgojo

V Elitnem kinu Matica

so uvedene pri vseh predstavah in sporedih veljavne skoro za polovico

znižane letne cene

Zato odslej vsi le v

Elitni kino Matica!

policijskega psa. »Ego«, ki izhaja iz čisto krvne pasje zalege iz Šmarja pri Jelšah, je z izvrstnim uspehom absolviral strogo Gečovo šolo v Dobravi. V Celju je nadaljeval dresuro in si v Gradcu pridobil vse vrline policijskih psov. Zagrebška policija se je že pred letom zanimala za odkup te dragocene živali. Za gospodarje same in za naše mesto je velikega pomena, da si vzdržujejo nadarjene in dresirane pse, ker je mesto v bližini meje, kjer se zbirajo razne dvomljive eksistence, ki so se tudi že deloma naselili v mestu. Imena psov kakor Perun, Luks, Belo, Volfi, Boks, Mis, Teri, Po, Tip in Ris so sicer zelo lepa in blaglasna, a to nikakor ne zadostuje za pse čuvaje, ki bi nam bili nujno potrebni. Navedena množica psov in še cela vrsta drugih daje občini le pasji davek, ne čuva pa lastnine posestnikov.

Brez poslovitve v Ameriko

Vranja peč, v maju

Kakor mnoge ameriške Slovence, tako se je lotila želja po domovini tudi našega rojaka Breznika iz Vranje peči, ki se je koncem lanskega leta povrnil v domače kraje. Kupil si je malo posestvo, katero je plačal s prihranjenimi dolarji, nakar si je poiskal mlado nevesto ter se poročil. Delavna žena se je marljivo oklenila novega doma, pri tem pa je gojila iskreno željo, da bi se ljubljani možiček ne podajal več v tujino.

»Saj bom ostal pri tebi, Francka.« ji je verno obljubil.

Petdeset let imaš in nekaj si prihranil, čemu se boš mačil na starost po svetu? Lahko bi se ti nazadnje še kaj pripetilo... »Saj vem, saj vem.« Jo je tolažil »Res ima Amerika dolarje, tukaj pa diham dober zrak: ne več kako izvrstno se počuim.«

»No vidiš, kar pri meni ostani, pa pismo napravi pred sodiščem, da bom imela pravico do tvojega doma.«

»Eh, saj se ne mudi: sicer pa: kar je moje, je tvoje in tistih, ki bodo še priromali v našo hišo...«

Tako zatrdjevanje je ljubčico Francko utrdilo v zavesti, da se je mož odločil za stalno bivanje na domači grudi. Z vsa vnebo se je oprljela kmetijstva, ki je v hribovitih krajih združeno z velikim naporom: morala je nositi gnoj, kopati in pripravljati zemljo za pomladno setev. Z zadovoljstvom je gledal mož svojo pridno ženo, ki mu je kot dekla delala na polju in gospodinjila obenem.

Nekoga jutra je Francka opazila, da se možiček nenadoma neka odpravlja. »Kam pa, Miha, kam?« je ljubčico poizvedovala.

»Eh, tja na Štajersko bi šel obiskat sorodnike, že dolgo se nisimo videli.«

»Pa kmalu pridi, da me ne bo skrbelo.« mu je naročila kakor vselej, preden je šel od doma.

»Kake tri dni se bom zamudil. Pa z bogom, Francka!« Miha ji je stisnil desnico in odšel v dolino.

Želino je čakala Francka možjeve vrnitve. Minuli so trije dnevi, a Mihe ni bilo od nikoder. Po naključju je pogledala v omaro in videla, da je izginila vsa njegova obleka, tudi svetlo okovanega ameriškega kovčega ni bilo na prejšnjem mestu.

»V Ameriko je odšel!« je prestrašena zaslišala. Brž se je napotila v Ljubljano, da poizve pri zastopstvu, ali je odpotoval kak Mihael Breznik v obljubljeni deželo.

Odgovor je potrdil njene slutnje. zapuščena je bilo zaplakala. »Pa nič se ni poslovlil in nobenega denarja mi ni izročil!« je jadikovala v pretresljivem toku. »Na vsak način mora nazaj! Kje je oblastvo, ki mi ga bo vrnilo?«

Francka se je zatekla k oblastvu, ki pa niso mogla ugoditi njeni želji. Dala pa so ji nasvet, naj se obrne na pristojno sodišče in prepove prodajo kmetije, o čemer ji je možiček menda nekoč že namignil.

V okolici je dozodek povzročil mnogo ugibanja. Sosedje premišlujejo, ali je Američan mlado ženo namenoma prepustil usodi, ali pa se ni poslovlil zato, ker ni maral poslušati nienega žalovanja. Splošno na željo potrji ženi, da bi se ji možiček prav kmalu oglašil iz obljubljene dežele ter lo razveselil s pošiljko dolarjev.

Nepoštena žlahta...

Kresnice, 22. maja

V Kresniškem vrhu ima Mihael Sončar, ki pa je že 20 let v Ameriki, obsežno posestvo. Pred odhodom v Dolarijo je izročil Sončar upravo svojega posestva neki svoji sorodnici, Mariji, sorodnica Sončarjeva in oskrbnica, pa se ni dosti brigala za gospodarjeve dobrobit. Ker je v Sončarjevih gozdovih precej lepega konstanjevega lesa, ni manjkalo oskrbnici Mariji kupčije. Oblast pa je prišla na sled njenemu nepravilnemu početju, zato ji je odvzela oskrbništvu in postavila za upravitelja Frana Kukovico, doma v bližini Kresniškega vrha. Mariji je bila odvzeta vsaka pravica prodaje lesa; dovoljeno ji je bilo le sekanje drv v lastno uporabo.

Velikanski uspeh

velikega »Ufa« - vefilma s Miss Evropa (Zagreb)

Štefco Vidačič „V močvirju greha“

Obupni klic iz zloglasne hiše žena »Hongkong«. Mož išče svojo ženo in hčerko, ki padeti v roke podlemu trgovcu z belim blagom. Orgije strasti v zakotni ulici v zloglasni hiši žena. Boj in pretep v nočnem zabavišču. Ljubez. Plesalke. Kokainistke.

Sodelujejo »Ufa« osebnosti Willy Fritsch, Bernhard Götzke itd.

Danes ob 4., 7., 8. in 10.

Tel. 2730. »KINO DVOR«

Nepoboljšljiva Marija se, seve, ni mnogo zmenila za predpise. Te dni se je zopet zeznalo, da je prodala nekemu lesnemu prekupcu nad 6000 kg lepega konstanjevega lesa za smešno ceno 100 Din Kupec je bil z barantijo vsekakor zelo zadovoljen, saj je dobil za 100 Din 10 voz konstanjevine, ki gre povsod dobro v denar!

Za prepovedano kupčijo se sedaj zanimajo orožniki, ki bodo s pomočjo sodnih cenilcev premerili konstanjeve šore ki so ostali v zemlji. Na podlagi odmere bodo lahko precej točno ugotovili nastalo škodo, nakar bo prijel prizadeti paragraf za vrat. Marija in njeni sorodniki se izgovarjajo, da so potrebovali denar za ponovno hišo, a jim ne bo dosti verjeti. Tudi v tem primeru bi namreč ne kazalo prodajati lesa kar »pod roko« in za tako nizko ceno.

Iz Prekmurja

pk— Seja poslovnega odbora KDK se bo vršila v petek ob 20. uri v restavraciji b Cernjaviča. Udeležba obvezna! — Predsednik.

pk— Nedeljska prireditve Sokola v Belčinih je zelo lepo uspela. Igralke in igralci so doživeli zasluženo priznanje. Zvečer se je razvila živahna in nepriljena zabava. Videti je, da je napredna misel tudi v Belčinih na pohodu.

pk— Nesreča pri podiranju drevja Peter Lepoška, posestnik v Lončarevcih, se pri podiranju dreves ni dovolj hitro umaknil padajočemu deblu in mu je le-to padlo tako nesrečno na levo nogo, da mu jo je zlomilo pod kolonom. Prepeljali so ga v bolnico v Murski Soboti.

pk— Vilmilška tolpa se je pojavila zadnji čas v Murski Soboti. V noči od sobote na nedeljo so neznani storilci vlomili v kaplanjo in odpeljali 1000 Din vredno kaplanovo kolo. Naslednjo noč so se pojavili pri bivšem odvjetniku dr. Olajosu, in sicer maskirani, spravili vse prebivalce s sekirami in noži v smrten strah, odnesli nekaj malenkosti, ki so jim prišle pod roke ter 30 Din gotovine. Mimogrede so popili še vse mleko, katero so našli v kuhinji. Domnevajo, da gre v obeh primerih za domačine, ki so jim razmere dobro znane. V zvezi s tema dvema vlomoma je bil v ponedeljek aretiran in predan tukajšnjemu okrajnemu sodišču neki nastavljenec električne centrale, ki pa vsako udeležbo odločno taji in dokazuje svoj alibi.

pk— Nekateri finančni kontrolni organi očitno ne poznajo tarifnih postavk za kono o takšar, ker le tako si moremo razlagati, da je eden izmed njih kategorično zahteval, da se lepaki za shoda Kmetoskodemokratske koalicije v Belčinih in Dobrovniku kolkujejo s kolki po deset par. Nekaj naših ljudi je temu pozivu v resnici tudi nasledlo in vise po raznih lokalih še sedaj kolkovani predmetni lepaki. Kdo bo sedaj povrnil škodo?

pk— Prememba posesti. Poslopje, v katerem se nahaja »Velika kavarna« in ki je bilo dosedaj last g. geometra Kavška, je kupil tukajšnji kavarnar g. Sočič, ki namerava po prevzemu obrata notranjost lokala primerno preurediti.

pk— Požar. V noči od petka na soboto je nenadoma nastal požar v župnijskem hlevu v Murski Soboti, ki je pogorel do tal. Obstojala je nevarnost požara za sosednja poslopja, kar so pod vodstvom požrtvovalnih častnikov preprečili s skrajnim naporom vojakov tukajšnje garnizije, ki so bili dvakrat alarmirani. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Dopisi

POLJANSKA DOLINA. Naš Sokol bo imel na binkoštno nedeljo popoldne javen nastop pred Sokolskim domom v Gorenji vasi. Po nastopu prosta zabava. Pri tem nastopu se bo lahko vsakdo prepirčal o delu in uspehih neutrudljive sokolske požrtvovalnosti.

SLOVENSKA BISTRICA. Člani slovenjebistriške podružnice SPD se obveščajo, da se bo vršil občni zbor v soboto 2. junija, ne pa 6. junija, kakor je bilo pomotoma objavljeno 19 t. m.

VOJNIK. Ze smo se v nedeljo ball, da nam Jupiter Pluvius ne bo privoščil obljubljenega poseta celjskega Sokola, pa vzradostili smo se, pozdravljajoč ljube goste ob najlepšem vremenu. Na sejiški trati smo se divili eleganci in točnosti izvajanih prostih vaj tako naraščajo kakor Sokolice in Sokolovi Osobito nas je umevanje simboličnih, krasno zamišljenih in globoko čustnostjo podanih vaj Sokolice globoko presenetilo. Pri temki na drogu pa nam je smelost posameznih telovadcev kar sapo zapirala. Vsa prireditve je krasno uspela. Med odmorom je brat CS v jedrnatem nagovoru pozival k narodni zavednosti, složnosti in napredku, da bo v doklednem času prešinjale vse Vojničane le eden duh bratske sloge in narodne podjetnosti! V to pomozi Bog! Zdravo!

SELCA NAD ŠKOFJO LOKO. Proslava 50letnice Bralnega in pevskega društva Ratitovec se bo vršila 24. junija v prostorih g. Šlibarja. Društvo je eno najstarejših na Gorenjskem. Selca so zelo prijazen kraj, oddaljen poldrugo uro od železniške postaje, ki ga prav radi obiskujejo izletniki. Na dan proslave bodo vozovi na razpolago, zato vsi v Selca.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 20.

Četrtek, 24. maja. Nedeljski oddih. D. Petek, 25. maja. Stilmonski župan. B. Sobota, 26. maja ob 15. uri pop. Cyrano de Bergerac. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.

Ljubljanska opera

Četrtek, 24. maja. Zaprtlo.

Petek, 25. maja. Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 24. ob 20. »Grofica Marica«. D. Kuponi. Znižane cene. Zadnjikrat.

Petek, 25. maja. Zaprtlo.

Iz ljubljanske gledališke pisarne. Petdeseta predstava Shakespearovga »Hamleta« se vrši v nedeljo, 27. t. m. ob osmih zvečer. Vprizoritev tega dela, katera je dosegla ob svoji premijeri tako ogromen uspeh, da se je ohranila sedem let na repertoarju, priča o izredni priljubljenosti in popularnosti, kajti dogaja se prvič odkar stoji slovensko gledališče, da se igra ponavlja petdesetkrat. »Hamlet« se igra zadnjič v sezoni in se potem sname s repertoarja. — Velezabavna

komedija »Nedeljski oddih« se vprizori v četrtek, dne 24. t. m. ob osmih zvečer za red D. — »Župan stilmonski«, ki je dosegel nad vse lep uspeh pri svojih dosedanjih vprizoritvah se ponavlja v petek 25. t. m. za red B.

Nekateri mariborski abonenti so izrazili željo videti »Grofica Marica« tudi letos. Ker pa je šla ta opereta že 3 - krat na oder se je pela samo v ab. D in to na izrecno željo zunanjih abonentov. Če si jo pa želijo ogledati tudi nekateri drugi abonenti, jim nudi gledališče 50% popust za zadnjo predstavo »Grofica Marica«, ki se vrši v četrtek, 24. maja, to le, če vzamejo vstopnice že pri dnevni blagajni.

Zagreško akad. pevsko društvo »Mladost«, ki je odpotovalo na daljšo vokalno turnejo v Nemčijo, je otvorilo serijo svojih koncertov v Draždanah. Prvi nastop je bil v veliki dvorani palače za razstave (Austellungsgebäude). Koncert je posetilo nad 2000 ljudi. Uspeh je bil ogromen. Ko so pevec odpele Gotovčovo »Koledo« je trajal aplavz celih 10 minut. Velik uspeh je imela tudi naša »Škrijanček poje, zvrzoli« ter splitska pesem »Oj Marjane« v harmonizaciji dirigenta Gotovca

Kongres internacionalne unije gledaliških igralcev se vrši letos v Parizu od 18. do 23. junija. Na kongresu se bo razpravljalo o problemih gledališ. zakonov, umetniškega zblizanja, izmenjavo ansamblov in igralcev, pogodbe z radijem, filmom. Slovenske igralce bo zastopal v Parizu prof. O. Šest.

Jugoslovansko akademsko društvo »Mladost« v Zagrebu, ima svoj moški pevski zbor pod vodstvom enega najboljših mlajših hrvatskih skladateljev kapelnika Jakova Gotovca. Moški zbor Mladosti šteje 45 pevcev in je trenutno na koncertni turneji v Nemčiji, ki jo zaključuje 29. t. m. s koncertom v Monakovem. Po povratku iz Nemčije pride zbor Ljubljano ter koncertira tu v četrtek, 31. t. m. v Filharmonični dvorani. Mladost je bila že večkrat v Ljubljani ter velja danes kot eden najboljših moških zborov naše krajevine. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Gostovanje tenorista Henrika de Mazzei odpovedano. Za danes zvečer napovedano gostovanje francoskega tenorista se je moralo odpovedati in to radi tega, ker je jela gledališka uprava šele večeraj opoldne obvestiti, da poje gost vlogov vojvode v jeziku, ki je že večkrat naletel v naši javnosti na hud odpor. Upravi so prej zadrževali, da poje vse partije francosko. Občinstvo prosimo, da to upošteva in vrne kupljene vstopnice blagajni. Danes zvečer ostane opera zaprta. — V soboto 26. maja se poje prvič v tej sezoni Massenetova opera »Manon« z

gdč. Vero Majdičevno v naslovni vlogi. Na binkoštno nedeljo popoldne ob 15. se poje »Grofica Marica«, v ponedeljek popoldne »Mignon«, ob pol 8. zvečer pa je premijera Kalmanove operete »Čaršadska knežinja«.

Koncert zagrebške »Mladosti« v Berlinu se ni obnesel tako, kakor prvi nastop zagrebškega akademskega pevskega društva v Draždanah, kjer je obiskalo prireditev nad 2000 oseb. V Berlinu je bilo na koncertu navzočih kakih tisoč ljudi — med njimi mnogo jugoslovenskega dijaštva in drugih kolonistov, člani poslanstva in konzulata itd. itd. V pevskem oziru pa se je koncert dobro obnesel in pevci so bili odbojavani z venci in ovčjem.

P. Puvis de Chavannes, slavni francoski slikar, je kot predsednik »Société nationale des beaux-arts« naznanil 1. 1891 slikarici Ivani Kobilici, da je postala član te družbe na podlagi slik »Likarice« in »Poletje«, kateri je bila razstavila v pariskem Salonu. Obe sliki visiha v Jakopičevem paviljonu, kjer je Kobilicina razstava odprta od 1. junija.

Izredno fineso

najdemo samo v res lepih, modernih oblekah za gospode, ki jih vidimo pri tvrdki Fran Lukič v Stritarjevi ulici. Nizkim cenam se je naravnost čuditi.

Važno opozorilo inserentom „Jutra“

Oglase za binkošno številko »JUTRA« bo sprejemal oglasni oddelek »Jutra« samo do sobote do 2. ure popoldne. Odslej dalje bo oglasni oddelek »Jutra« za stranke odprt ob sobotah samo do 2. ure popoldne, ker je to v interesu brezhitnega in točne izida lista. — Opozorjamo na to tudi naročnike »Malih oglasov« ter jih prosimo, da naročajo oglase za nedeljske številke »Jutra« najkasneje

do sobote do 2. ure popoldne.

Domače vesti

Kaj bomo čitali čez praznike?

Razen binkošne številke »Jutra« prav gotovo 21. številko ljudske revije »Življenje in svet«. Vsebinska je dovolj mikavna in pestra.

»Kako se je Jozek Smaš peljal k spovedi«

Je mična povest K. Przerwe Tetmajerja, ki opisuje ljudi in življenje poljskih Gorjancev pod Tatrami.

»Raketa za polet v svetovni prostor« poljudna tehnična razprava, seznanja čitatelja z možnostjo, o kateri se v teh dneh mnogo piše, da bi se človek z raketo podal na luno.

Iz turške Angore

Je prispeval čitatelj zanimivo pismo, ki opisuje odnotne razmere.

»Pomlad ob jezeru«

Je naslov prijetno, pesniško pisanemu kramljanju prirodoislovcu W. Bölscheja.

»Pir pri carju Ivanu Groznem«

Je napeta, vznemirljiva slika iz stare Rusije.

Sven Hedin,

znameniti raziskovalec neznane Azije, pripoveduje, kakšne težave je imel nedavno z razbojnikom, ki je vstopil v njegovo službo.

»V smrt za tujo deco«

Je nova novela iz živalskega sveta iz peresa znanega hrvatskega prirodoislovcu Miroslava Hirtza.

Kakšni mojstri so bobri

In da so nam lahko vzgled v rodbinskem življenju, pripoveduje dr. B. K. Ryznar v mikavni sestavljeni razpravi.

O verstvih vzhodnih narodov,

o Konfuciju, o indijskih religijah itd. pripoveduje naslednji članek.

Iv. Cankar v francosčini,

črtica »Chapeaux de paille«, zaključuje to vsebinsko obilno in lepo ilustrirano številko.

Za nameček pa imaš še

krasno umetniško prilogo,

ki prikazuje tipično dolenjsko pokrajino.

Vse to za 2 Din.

Če nisi že naročnik »Življenja in sveta«, kar bi moral biti vsak po razširjenju obzorja stremeh Slovenec. Za 60 Din ne dobiš nikjer dveh knjig z več kot 600 stranimi ilustrirane teksta in s celim albumom umetniških prilog.

Piši upravi, Ljubljana, Prešernova ul. 54.

• Šola kralja Aleksandra I. Na predlog ministra prosvete je kralj podpisal ukaz, s katerim se učiteljske v Mostaru imenuje odslej škola kralja Aleksandra I.

• Imenovanje v državni službi. Sumarski nadsvetnik pri direkciji šum v Ljubljani g. Zmago Zirnfeld je imenovan za direktorja v 4. skupini I. kategorije.

• Ustmeni postopek v administrativnih sporih pri državnem svetu. Na podlagi člena 380. novega finančnega zakona je uveden ustmeni postopek za razsloje v administrativnih sporih pri državnem svetu. Predvračajšnjim se je vršila ustmena obravnava v sporu ministrstva vojske in mornarice s trdnjo Vojnovic & Janič.

• Občni zbor »Samopomoči«. Zveze obrtnih združenj v Ljubljani se je vršil v nedeljo v posvetovalnici Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Poset je bil obilčan in so navzoči enodušno soričeli nove predloge, tičeče se omejitve starosti pri sprejemu novih članov, uvedbe mesečnih prispevkov ter vsakoletnega določanja podpore po enem zboru za enoletno dobo. Ker se je prerosnava t. za obrtništvo važne institucije sprejela s splošnim odobravanjem, se je izrazilo upanje, da bo sedaj vsak obrtnik prepričan o pravi poti »Samopomoči« ter da bo zdaj vsak pristopil takoj, ker s tem le sam pridobi. Čim dalje časa bo član, toliko več bo dobil in toliko prej bo doživel olajšave glede plačevanja pristojbin.

• Portovne znamke po 10 Din. Minister pošte in brozava je odredil, da se znamke v vrednosti 25 in 50 Din. kolih vrednost je s pretiskom zmanjšana na 10 Din. — takoj spravilo v promet ter pri taksiranju pošilk zaračunilo po zmanjšani vrednosti 10 Din.

• Lep dobitek v razredni loteriji. Anton Kralj, mehanik in član trdnje »Braća Kralj« v Trebnju, je v državni razredni loteriji zadet le dni na srečko 108.692 zmesek 400 tisoč dinarjev.

• Vozne olajšave za sokolski zlet v Skoplju. Za veliki sokolski zlet, ki se bo na Vidov dan letos vršil v Skoplju, je prometno ministrstvo dovolilo četrtinsko vožnjo na nekih državnih železnikih. Za zlet so v toku velike priprave.

Radioemanacijsko termalno kopališče 98° do 88° C DOLENSKE TOPLICE (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža—Toplice dolenjske železnice, ozdravljajo sigurno revmatizem, nevralgije, (ishias), ženske bolezni, astarellost itd. Vsaka tukajšnja kura trvati in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični popusti. Fina restavracija. Zahtevajte prospekte.

• Sanatorij za tuberkulozne otroke. Na Rakitno sprejme v zdravljenje Društvo za narodno zdravje v Ljubljani še nekaj dece, bolehaloče za žlezno tuberkulozo (bezgavkami). Reflektantni nai se ozirajo pri podpredsedniku dr. Z. Lapajnetu v Ljubljani. Prule, Sredina 10.

• Ženin, ki beži pred nevestami. Iz Splita poročajo: V Splitu je bil prošil ponedeljek aretiran neki D. rodom iz litjskega okraja. Pri aretaciji so naši pri njem revolver z 8 naboji. Povod njegovega bega iz Slovenije so baje neke ljubavne afeje. D. je pobegnil pred svolo zaročenko, kateri je obetal zakon. Pred poroko le namreč D. prejel brzoljavko od neke vdove, kateri je enako obljubil zakon. Brzotavka je imela za posledico, da je dvojni ženin pobegnil. Njegovi znanici so domnevali, da je ušel v Avstrijo, a ubežni ženin se je raje podal na dalmatinsko riviero zdraviti svoje srčne rane. O pobeglem ženinu iz Litije je »Jutro« pred kratkim obširno poročalo.

• Zblaznela je v Majšperku pri Makolah 22 letna deklica Marija Krivčeva. S težavo so nesrečnega dekleta pripeljali k zdravniku v Poličanah, od tam pa v bolnico za duševne bolezni v Ljubljani. Soremljali so jo v bolnico oče in dva sosedja, ki pa so nesrečnico komaj obvladali in spravili v zdravilišče.

• Aretacija komunistov v Subotici. Subotička policija je po nalogu policije v Veliki Kikindi aretirala tri prave komunistične stranke, kar je v tamkajšnjih delavskih krogih izzvalo veliko senzacijo. Pred mesecem dni so v kikindi prišli na sled veliki komunistični zaroti. V Subotici so aretirali mestni odhormik Lujo Matić, Peter Prantiškov in Mate Mesarović.

• Putnik v Subotici. V Subotici je bila svečano otvorjena podružnica »Putnika«. Te dni odpro tudi podružnici v Osijeku in Crikvenici.

ITO — zobna pasta najboljša.

Na baš končanem velesejmu v Poznaju je razstavila trdnja Krupp-Essen svoja motorna vozila in stroje za žetev. Ti so vzbujali pozornost zaradi najsolidnejše izdelave in praktične konstrukcije. Koja je bil glavna atrakcija velesejma. Krupp prodaja na Poljskem zelo mnogo svojih strojev za žetev, čeprav doživlja nemška trgovina tam še različne težave. Uspeh Kruppa je nov dokaz za prvovrstnost njegovih strojev za žetev.

• Dan bonbončkov, ki ga je priredila ženska podružnica C. M. družbe v Ribnici je prinesel družbi 481.60 Din. Iskrena hvala!

FLOR - NOGAVICE
bluze, rokavice, damsko perilo, torbice, dežnike itd. kupite najceneje pri
ŠTERK nasl. KARNIČNIK
Stari trg 18.

Odvetnik dr. Josip Lavrič je preselil svojo odvetniško pisarno iz Ribnice v Slovenjgradec.

Pri ljudeh z osabelim delovanjem srca vam pripravljamo kupa prirodne grenčice »Franz-Josef«, zaužiti vsako jutro na teče, lahko telesno odvajanje. Strokovni zdravniški za srce so prišli do zaključka, da celo pri težkih oblikah napak srčnih zaklopnic učinkuje voda »Franz-Josef« zanesljivo in brez vsakršnih težav. Dohl se v vseh lekarnah, drogerijah in špeceristiških trgovinah.

Prva pomoč. Važno je, da si vsakdo more pomagati pri neizgledih v prvi sili dokler ne pride zdravnik. Ker z napačnim ravnanjem poškodbe lahko stavi življenje v nevarnost. Kako enostavna in važna je velikokrat ravno prva pomoč ob neizgledih vidimo na stalni higijenski razstavi na velesejmu v Ljubljani. — Tamkaj se lahko kupi pri vratarju razstave za 3 dinarje priročna knjižica o prvi pomoči, ki bo lahko še dobro služila lastniku ali bližnjemu.

Vedno najnovelše dunajske bluze, krasne otroške obleke. Kristof-Bučar. Stari trg.

Ohledele obleke barva v različnih barvah in pisira tovarna Jos. Relch.

Iz Ljubljane

u— Ravnatelj jugoslovanske francoske agencije v Parizu g. France Mikolič je dopel v Ljubljano, da organizira udeležbo francoske države na letošnjem Ljubljanskem velesejmu. G. Mikolič je rodom Slovenec, ki živi že več let na Francoskem, kjer vzdržuje stalne zveze z omdotnimi gospodarskimi krogi, ki se zanimajo za naše razmere in trgovske stike med Francijo in Jugoslavijo.

u— Dem. akademski klub »Jugostavijac«. Danes ob 20. v tajništvo SDS redni članski sestanek. Dnevni red: »Razgovor o politični situaciji«. Udeležba za člane dolžnostni Odbor.

u— Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani opozarja svoje člane na redno mesečno znanstveno zborovanje, ki se bo vršilo v četrtek 24. t. m. ob 18. uri na kirurškem oddelku deželne bolnice, in na izredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 27. t. m. ob pol 9. dopoldne v zdravilišču Dobrna pri Celju.

u— Nepreviden strelec. Čevljarkega valjenca 16-letnega Antona Janežiča iz Trzica, je predvčerajšnjem močno obstrlel neki vinjen človek. Kroglja iz revolverja je Janežiču zdrobila levo roko v zapestju. Ranjeni valjenec je moral iskati pomoči v ljubljanski bolnici.

u— Onemogel na cesti. Včeraj zjutraj se je zgrudil pred magistratom na tla neki Šerif Ušić, doma iz Bosne, ki je prišel v

SVILA

prekrasni najmodernejši vzorci za pomladanske obleke po nizkih cenah.
P. MAGDIČ, LJUBLJANA.
Oglejte si izložbe. 128-a

Za poletje

moderne svilene, polsvilene »rajce« ter »rajce« iz surove svile in finega češkega čefirja ter vse druge modne potrebščine najceneje
DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

Ljubljano šele pred nekaj dnevi s trebihom za kruhom. Taval je po mestu več dni in bil ves čas brez sleherne hrane. Prepeljali so ga z rešilnim avtom v bolnico.

u— Ljudski kino ima danes na sporedu izredno lep in razkošen vefilm »Najveselejši Dunajčan« z izvrstnimi igralci M. Varkoniyem in Marijo Cordo v glavnih vlogah. Film se odlikuje po izredno krasnih posnetkih Dunaja in nam daje sliko, kako se danes Dunaj zabava. Izvrstni spored se bo predvajal le danes in jutri pri dveh dnevnih predstavah ob pol 17. in 21.

u— Drobna policijska kronika. Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina obleke. 1 tatvina jedil. 1 prestopok kaljenja nočnega miru, 1 telesna poškodba, 1 prestopok obrtnega reda, 1 prestopok prodajanja prepovedanih predmetov in 1 prestopok cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvršene 3. in sicer 2 zaradi kaljenja nočnega miru in 1 zaradi nedostojnega obnašanja.

SRAJCE, KRAVATE

palice, naramnice, nogavice, žepne robce, čepice itd. kupite najceneje pri

ŠTERK nasl. KARNIČNIK
Stari trg 18.

u— Ure za biro pri trdnji Slavko Rus
Dunajska 9.

Iz Maribora

a— Poslovilni večer polkovnika Petkoviča. V torek zvečer so se v restavraciji Narodnega doma poslovili zastopniki in člani naših narodnih in kulturnih društev od polkovnika g. Dušana Petkoviča, ki bo odšel te dni na novo službeno mesto v Plevlje. Polkovnik se je tekom 9letnega službovanja v Mariboru mnogo udeleževal na kulturnem in nacionalnem polju. Večkrat je predaval Sokolom in rezervnim oficirjem, deloval je v JČlgi, načeloval odboru za postavitev spomenika kralju Petru itd. ter s svojo poštivnostjo pridobil mnogoštevilne prijatelje. Na poslovilnem večeru je toplo nagovoril odhajajočega narodnega delavca starosta sokolske župe dr. Boštjančič, v imenu mestne občine podžupan g. dr. Lipold, za JM g. Stanko Detela, za JČlgo pa nar. posl. g. dr. Pivko. G. Petkovič se je ganjen zahvalil, poudarjajoč, da je našel v našem mestu prijateljski krog, kakršnega bi kje drugje težko iskal.

a— Iz oblasnega odbora. Kakor le znano, namerajo srednji kmetijski šolo v Mariboru prenesti v Bukovo pri Negotinu. Sedaj se je zavzel tudi oblasni odbor za ohranitev te velevažne strokovne šolske ustanove. Izjavil je, da preskrbi primerno zemljišče za stavbo. — Oblasni odbor je kupil za potrebe svojih cest v Bistrici kamnolom g. Pluherja.

a— Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru poziva vse svoje člane, da se zglede v lastnem interesu takoj v društveni pisarni, čim dobe od sodnije dekret o deložaciji. Nadalje opozarja one člane, ki bi si radi gradili dom, da dobe v društveni pisarni pojasnila o znanih ugodnostih, ki jih nudi mestna občina.

Iz Celja

u— Uradni dan »Sreskega gremija trgovcev v Celju« za člane trgovce v gornjegrskem srezu se bo vršil 25. t. m., in sicer: od 9. do 12. v Gornjem gradu v posebni sobi gostine pri Veršniku in od 14. do 17. v Mozirju v hotelu »Pri Pošti«.

u— Članski sestanek krajevne organizacije SDS za Celje-okolica se bo vršil drevi ob 20.30 v gostini g. Poderžaja na Bregu. Opozorjamo na ta sestanek zlasti naše so-

misljenike iz Lisc, Miklavževga hriba, Brega, Zavodne, Zagrada, Polni, Košnic in Pečovnika.

u— Smučarjem v vednost. Koča na Koršici pod Ojstrico bo oskrbovana za binkoštno soboto, nedeljo in ponedeljek.

u— Celjska porota. Te dni so bili izzrebani porotniki za 11. redno zasedanje pri celjskem okrožnem sodišču, ki se bo pričelo 11. junija.

u— Smrtina kosa. V sredo, dne 23. t. m. je umrl 57letni: inviš mesarski mojster in sedanjí veleposestnik v Medlogu g. Jakob Leskošek. — Nadalje je umrl kamnosek Leopold Bejan, ki je bil zaposlen pri trdnji Vinko Čamerik, v starosti 45 let.

u— Aretiran vlomilec. Celjska policija je pred par dnevi izsledila znanega drznega svedrovca 35letnega Jerneja Dolinarja, doma iz St. Pavla pri Preboldu, ki je dne 9. t. m. vlomil v prodajalno urarja Josipa Mačka v Rogatcu ter mu odnesel 36 srebrnih, 24 nikelnastih in nekaj zlatih ur, dalje več srebrnih verižic ter prstanov v skupni vrednosti 11.000 Din. Dolinar se bo sedaj pač zopet dalje časa pokoril v zaporu, ki ga je v ostalec že vajen, saj je predsedel v njem že nad 5 let svojega življenja.

Iz Novega mesta

u— Dober lov topljskih orožnikov. Orožniška patrulja v Toplicah je te dni aretirala drznega, že od lani zasledovanega Antona Škofljanca, doma iz Leskovca pri Krškem. Škofljanc je julija pobegnil iz m. riborske kaznilnice, kjer bi imel predsedeti zaradi raznih tatvin 3 in polletno težko ječo. Drzen pa, kakor je, si je Škofljanc kmalu pomagal na svobodo in pričel krasiti naprej. Civilno obleko si je oskrbel v Mokrem Polju pri posesniku Josipu Zernandiju, katerega je oskodoval za 1400 Din. Pozneje je vdril v neko gozdarsko barako pri Mihljarjih ter pokradel vsem delavcem obleko in razne druge vrednosti. Kmalu zatem se je preselil na Dolenjsko ter tu nadaljeval z vlemi in tatvinami. Orožniki so Škofljanca oddali v novomeške zapore.

u— Dezertir. K vojaškemu poveljstvu v Ljubljani so eskortirali Matka Povšeta, rečeno pri 16. art. polku v Ljubljani, ker je prekorajil svoj odmerjeni dopust in se ni hotel vrniti k svoji enici.

Iz Litije

u— Lepa ureditev kolodvora na Savi. Na Savi, ki je znano izhodišče planincev, ki gredo na Sveto goro, so prav lično uredili postajo. Posebno lep okras je park ob železniškem poslopiju.

u— Izredna grupacija oblakov. V ponejdeljek popoldne okrog 19. so tvorili oblaki od Slivne pri Vačah do Roviskovca pri Sveti Gori prav nenavadno sliko: Ogromen noj je bežal pred volkom, a za njima se je spustilo v dir majhno ščene. Nad bežečimi živalmi pa je sledil ptič, ki je sličil velikemu kondorju Figure — igra naravnost — so bile izredno velike in povsem jasne. Zaradi zahajajočega solca se je prav močno odražal ožarjen in obsenčeni del, kar je nenavadno živalsko gonjo še krepkeje očrtalo.

u— Rezervnim oficirjem. Prihodnje dni se bodo pričeli vojaški nabori v našem okraju. Rezervni oficirji iz litijskega okraja se morajo javiti komandantu celjskega vojnega okroga g. polkovniku Puricu v sredo 30. t. m. Vsi oni gg. rezervni oficirji, ki so prejeli uniformo iz URO, se imajo predstaviti komisiji v službeni obleki.

Iz Trbovelj

u— Vlom v Hausenbüchlerjevo kočjo. Od sobote na nedeljo sta skušala dva zlikovca, baje iz Zabukovce, vlomiti v Hausenbüchlerjevo kočjo na Mrzlici. Razbila sta zunanje okno, vendar nista mogla v kočjo, ker so okna zamežena. Poizkusila sta svojo srečo zadaj pri lini, a se jima tudi ni posrečilo, ker so ju poprej prepoznali. Zjutraj ob 5. je skušal zopet neki zlikovec vlomiti v kočjo. Moža je nekdo spoznal in so orožniki zadevo predali sodišču. Tudi prvima dvema so orožniki na sledu in je upati, da bosta deležna plačila za svojo dejanje. Pred leti so bili vliomi v Hausenbüchlerjevo kočjo na dnevnem redu. Odkar oskrbuje kočjo ob sobotah in nedeljah g. Draksler, so vliomi nekoliko pomehali. Če mislijo zlikovci, da bodo sedaj znova začeli, se motijo.

u— Nabori v Trbovljah so se vršili v ponedeljek, torek in v sredo. Potekli so v najlepšem redu.

Umrl nam je ustanovitelj in starosta »Jugoslovanske gasilske zveze« ravnatelj

Fran Barle.

Pogreb našega nepozabnega voditelja in tovariša bo v soboto, dne 26. maja t. l. ob 15.30 izpred drž. bolnice.

Slava njegovemu delu, ki nam zapušča trajen spomin in vzpodbudo.

V Ljubljani, dne 23. maja 1928.

Jugoslovanska gasilska zveza.

Lepota je okus
in to
dosežete
ako kupite
obleke
svil. plašče
bluze
svilo pri
P. MAGDIČ, Ljubljana

Roparski morilec Možina pred novomeškimi porotniki

Velika dvodnevna razprava o bestijalnem roparskem umoru 75-letnega posestnika in njegove žene

Novo mesto, 23. maja. Danes se je pričela velika dvodnevna razprava proti Vinku Možini, roj. 1. 1900. v Spodnjem Lakencu, občina in župnija Mokronog, sedlarskemu pomočniku, brez stalnega bivališča, obtoženem, da je zavrtno umoril in oropal Antona in Ano Moharjevo v Spodnjem Grčevju nad Sv. Petrom pri Novem mestu, da je ukradel Barbi Moharjevi v Zagradu iz zaklenjene hiše 250 Din, prežltkarju Karlu Karlovsku na Novi Gori, občina Boštanj, iz zaklenjene kleti 6260 Din, posestniku Stefanu Majerletu v Otavcu, občina Talčji vrh, denarnico z 125 Din ter niklasto uro z verzičjo v vrednosti 100 Din, gostilničarki Barbari Šterkovi na Primostoku, občina Metlika, 2.597 Din, nadalje da je popačil delavsko knjižico, torej javno listino, s tem, da je v njej spremenil rodbinsko ime in letnico rojstva, da se je od julija 1. 1927. do 30. oktobra 1927. potepal, na da bi mogel dokazati, da se je preživljal na pošten način, ter da je do 30. oktobra 1927. posedoval in nosil strelno orožje, revolver, ne da bi imel zanj dovoljenje velikega župana.

Obtožnica pripoveduje

Dne 8. aprila 1. 1925. so našli v Spodnjem Grčevju št. 9. umorjena s sekuro in oropana 75-letnega posestnika Antona Moharja in njegovo 65-letno ženo Ano. Antona Moharja so našli v večji sobi, obrnjeni proti cesti, in sicer na postelji, pokritega z odejo, oblečena pa v srajco in blazje. Pokojnik je imel velike zavoje rane na levem licu in na vratu. Na tleh je bila široka mlaka krvi. Stena ob postelji je bila vsa okropljena s krvjo, enako tudi omarica za vrati. Pod oknom nasproti postelje je slonela velika sekira z ostrino, polno krvnih madežev. V skrinji je bila vsa obleka razmetana, enako tudi v omarici, koje predali so bili odprti. Razmetana je bila tudi slama v postelji ubitega Antona Moharja.

Enako kakor Mohar je ležala tudi njegova žena Ana vsa v krvi na postelji, le da v manjši sobi, na levi strani hiše. Umrjenka, oblečena v spodnje krilo in kočemačko, je ležala na sredi počez, tako da se je s kolkom dotikala roba postelje. V levi roki je držala en las, poleg tega je tudi na odeji bilo več las, znak, da se je morala obupno brniti. Na vratu je imela zavoje rano, obraz močno okropjen s krvjo, a na trebuhu 6 okroglih ran. Tudi na steni nad posteljo je bilo videti nekaj krvnih madežev.

Morilec je žrtvama skoraj odsekal glavi

Sodna izvedenca - zdravnik, ki sta še istega dne raztelesila trupli umorjenih Moharjev, sta podala naslednje mnenje: Na truplu Antona Moharja je opaziti, da je leva čeljust na treh krajih zlomljena, kite in žile leve vratne strani so vse presekan; presekane je goltanec, požiralnik in vratna hrbtenica ob četrtem vratnem vretencu. Spodnji del levega ušesa je presekane in se drži na malem koščku s truplom. Ker so bile presekane žile dovodnice in odvodnice, med njimi glavna dovodnica na levem vratu, so bile poškodbe smrtno nevarne, da je morala v malem času nastopiti smrt, ki je niti takojšnja zdravniška pomoč ne bi mogla odvrniti.

Na truplu Ane Moharjeve je opaziti veliko udrtno lobjanje, pri kateri se po odstranitvi drobcev vidi v lobansko votlino. Pri dvigu glave se vidi, da je ta samo po koži in po podkožju zadnje in leve strani v stiku s prsnim košem. Sapičnik, požiralnik, vse odvodnice in dovodnice, ki vodijo ob vratu, kakor tudi vrat ob četrtem vretencu, so pretrgani. Nad popkom je opaziti na koži 6 okroglih poškodb v velikosti velike leče, ki segajo v podkožje, edino ona, ki leži tik pod grudnico, sega v prsno duplino. Tudi Ana Moharjeva je umrla radi izkrvavljenja. Poškodbe so bile smrtno nevarne, da je morala v kratkem času nastopiti smrt, ki je ne bi mogla odvrniti niti takojšnja zdravniška pomoč.

Kaj pravijo priče

Po priči Mariji Riflovi, ki je bila takoj na licu mesta zaslšana, je potrjeno, da se je umor izvršil okoli 13.30, kajti ta priča je šla ob tem času mimo Moharjeve hiše in je slišala neko ropotanje in nemir v hiši, luči pa ni bilo nikjer videti. Na licu mesta je bila zaslšana tudi Barbara Moharjeva, nečakinja Antona Moharja. Ta je potrdila, da je kritičnega jutra okoli 6. odšla na Moharjev dom, da bi pomagala pri poljskem delu, našla pa je oba umorjena.

Iz lege trupel se da sklepati, da je zločinec najprej pobil 75-letnega Antona Moharja, ker mu je pač bilo mnogo od tega, da najprej odstrani hišnega gospodarja. Nato se je šele lotil 65-letne Ane Moharjeve, ki je takoj vstala, ko je začela smrtni krik moža, a jo je morilec podrl z vilami nazaj na posteljo, nato pa ji s sekuro skoro odsekal glavo.

Nisem kriv, vem pa, kdo ju je umoril.

Orožniki so ugotovili, da je morilec odnesel iz hiše Moharjevih 2 železeca, nadevana z mesom, in 100 Din gotovine. Sprva so osumili umora nekega Jožeta Borštnarja, kmalu nato pa Vinka Možina, odpuščenega kaznenca. Po več pričah je potrjeno, da je obtoženec 1. 1924. izpraševal v novomeških zaporih sojetnike, če sta zakonca Moharja še vedno tako bogata, kakor sta bila nekdaj, nadalje, da se je pred umorom mudil v Grčevju in si natančno ogledal Moharjevo hišo ter tudi stikal v njej, tako da je Ana Moharjeva izrazila sosedom čuden, da je najbrže najet, da pobije njo in moža.

Ko je po storjenem zločinu šel orožniški narednik Ivan Pelan poizvedovat na Možinov dom in je vprašal obtoženo sestro, kje se

Vinko skriva, mu je ta odvrnila: »Vinko je rekel, ko smo ga prijeli, da naj pove, če je res on pobil zakonca Moharja, da on ni kriv. a da ve, kdo ju je umoril, ker je bil zvrčen.« Obtožena sestra je še rekla: »Saj smo slišili Vinka, naj se gre prijaviti, pa se radi tega ne gre, ker pravi, da bi bil v preiskavi gotovo tri do štiri mesece, a ni kriv.«

Zasačen v koči pri ciganih

Pregnan od rodne hiše je obtoženec po umoru neznankom pobegnil. Potikal se je po tujih krajih, dokler ga niso 30. oktobra 1927. zasačili na Hrvaškem v koči cigana Josipa Ugarkovića v selu Brlečnici. Pri osebni preiskavi so našli pri njem nabit revolver z šestimi naboji, 16 rezervnih nabojev, 7 raznovrstnih ključev in delavsko knjižico, izdano po občini Mokronog, glasečo se na ime »Vinko Kozinač«. Pri natančnejši preiskavi in zaslišanju se je izkazalo, da se je delavska knjižica prvotno glasila na ime »Vinko Možina« in da je ime spretu izpremenjeno v Kozina, ter da je padel v roke pravice Vinko Možina, zasledovan s tiraličo po okrožnem sodišču v Novem mestu od 16. aprila 1925.

Kljub obremenilnim dokazilom, je obtoženec v svojem obširnem zagovoru trdovratno tajil sleherni krivdo. Trdil je, da rajni Moharjev ne pozna in da ni bil nikdar pri njem. Na Hrvaškem da je bil od 1. aprila 1925. do 18. oktobra 1927. in da ni niti za eno uro prišel v Slovenijo. Pri katerih gospodarjih na Hrvaškem je služil, seveda, ne more dokazati. Tudi je odločno zanimal, da bi se bil izrazil, da umora ni izvršil, pač pa da ve, kdo ga je izvršil. Zanimal je tudi krivdo glede naprtenih mu tatvin.

Kdo je umoril 13-letnega Peterčela?

Obtoženec je na zelo slabem glasu. Priča Anton Grabnar je izpovedal, da je obtoženec že od mladosti nog kradel. Iz kazenskega lista je razvidno, da je bil že štirikrat kaznovan: 1. 1921. radi hudodelstva tatvine in golufije na 6 mesecev težke ječe, 1. 1922. po poroti radi hudodelstva tatvine na dve leti težke ječe. Pri prvi tatvini je bil oborožen s puško in je kradel v družbi več tatinskih tovarišev, pri drugi tatvini je zamahnil s kolom proti Mariji Mubičevi ki ga je zasačila pri tatvini, da je le sreči pripisati, da je ni pobil. Obtoženec je osumljen tudi umora 13-letnega Josipa Peterčela v Cerovcu in še mnogih drugih tatvin, a za obtožbo ni zadostne podlage.

Prvi dan razprave

Za današnji dan razprave je vladalo zlasti med domačini veliko zanimanje. Ze zgodaj je bil hodnik pred porotno dvorano čisto poln občinstva, ki niti do polovice ni imelo prostora v porotni dvorani. Senatu je predsedoval sodni svetnik G. Kuder, v tista sta bila sodna nadsvetnika dr. Hrašovec in dr. Kozina, obtožbo je zastopal prvi državni pravdnik G. Barle, obtoženca je zagovarjal dr. Ivanetič.

Razprava se je vršila od 9. do 13., od 15. do 18. in od 21. dalje pozno v noč. Ves dopoldan se je vršilo zaslišanje obtoženca, ki je velike in lepe postave, v obraz nekoliko blede. Možina odločno vztraja pri zagovoru, da je nedolžen. Njegovi odgovori vzbujajo zaradi velike prisrčnosti duha in samozavestnega nastopa splošno pozornost.

Popoldne se je pričelo z zasliševanjem številnih prič, ki obtoženca zelo obremenjujejo. Občinstvo sledi poteku razprave z nenavadno pozornostjo ter je proti obtoženci razpoloženo sovražno.

Očetomorilec Josip Perše obsojen v smrt na vešalih

Snočnja razprava proti očetomorilcu Josipu Peršetu je trajala do 13 ure. Porotniki so prvo vprašanje glede umora potrdili z 9 glasovi, ter zanimali z 10, da bi bil očeota ustrelil v duševni zmedenosti, vprašanje glede tatvine lovske puške so potrdili. Na podlagi krivdoreka je bil Josip Perše

obsojen v smrt na vešalih

Ko je obtoženec začel smrtno obsodbo, se je obenem z ženo, ki je prisostvovala razpravi, krčevito zjokal. Občinstvo, ki je bilo ves čas razprave na obtoženčevi strani je obsodba zelo presunila.

Sport

Hazena kot ženski sport

Moderna ženska telesna vzgoja je postavila v zvezi z zdravstveno vedo princip, da je v mnogih bistvenih točkah razločevati med umnim telesnim vzgajanjem žene od telesnega vzgajanja moškega. Žena (predvsem ženska mladina) je po telesu nečnejša, njen organizem služi povsem drugim ciljem kot pa moški. Ženska telesna vzgoja noče vzgojiti žene v silen in močan organizem, ki bi na ženi uničil baš ono, kar je specifično ženskega in kar je dala sama maji narava.

Zaradi tega ni čudno, da se je ravno »Hazena« razvila kot predvsem ženski sport. Igra z žogo razvija enakomerno žensko telo, krepi mišice in bistri um ter razvešuje srce. Ta igra daje ženi priložnost telesa in duha, ne izprazni njenih moči do skrajnih, škodljivih mej, pač pa razvija eleganco in lepoto ženskega telesa, kar je bistveni cilj ženske telesne vzgoje.

Pri igri z žogo se vzpenjamo za žogo visoko v zrak, kmalu nato se pripogibljemo za njo nizko k tlu, nato se obrnemo prav tako urno na levo, kmalu nato zopet na desno, skakamo, tekamo za žogo itd. Pri tej igri je polno vestranskih gibov, ki angažirajo celo telo, razvijajo predvsem pljuča in srce in ugodno vplivajo na prebavljanje.

Ta igra izobrazuje dušo in vžiga veselje v ženskem srcu, zato ljubi ženska igra z žogo in težko je dobiti pri tej igri nevesel obraz.

Hazena je ena najlepših iger z veliko žogo, ki jo pozna ves sportni svet. Hvaljevredno je vsled tega, da se je začela gojiti sistematično tudi pri nas in da se je začel propagirati smisel za njo, zlasti med žensko mladino.

Treba pa je, da opozorim na neke važne točke pri gojitvi tega sporta.

Hazena naj se nikdar ne pretirava. Velja naj načelo: takoj, ko se čutijo igralka utrujene, naj si privoščijo potrebne počitke. Fizični ustroj ženskega telesa je tak, da mu vsak prevelik napor škoduje in uničuje ženski organizem.

Iz tega načela sledi drugo: nikdar se ne sme pri gojitvi tega sporta, zlasti pred tekami, pretirati trening. Načelo naj bo, da je tekma le rezultat sistematične gojitve hazene, ni pa tekma sama na sebi cilj, najmanj pa, da bi posameznice iskale z uspehom pri tekmah osebni renomee.

Srednja šola nima še do sedaj zadostnega časa in sredstev, da bi razvila žensko telesno vzgojo po modernih principih, kakor bi bilo to potrebno. Pomagajo nam v tem starši in ženska sportna društva.

Zdrava, mlada deklica, ki ima primerno telesno razvedrilo, navadno tudi pri drugem posluhu napreduje. To so že stari Rimljani izrazili z izrekom: »Zdrava duša v zdravem telesu.«

Da pokaže naši mladini, ki doslej še ni videla te lepe igre, priredi LHP danes popoldne ob 17.30 na igrišču Atene propagandno tekmo dveh ljubljanskih družin, katere bodo sestavljene iz naših najboljših igralk. Vstopnina za dijaštvo 2 Din.

Binkoštni nogometni program naših klubov. Med tekmami, ki jih odigrajo naši domači klubi o Binkošti, je najvažnejša odločilna tekma za letošnje prvenstvo LNP med ASK Primorjem in ISSK Mariborom; igra se v nedeljo ob 16.30 na igrišču Primorja. V ponedeljek igra SK Ilirija na svojih tleh mednarodno tekmo s celovškim pravkom SK Austrija. Za predigro bo določil LNP najbrže prvenstveni tekmi rezervnih moštev, prvi dan Primorja in Slavije, drugi dan Hermesa in Ilirije. V Mariboru organizira medklubiški odbor LNP-a turnir za pokal trgovca Ilgerja; v turnirju bodo sodelovali ISSK Maribor, SD Rapid, SK Zeleničar in SK Svoboda. Na Rakeku igra v ponedeljek odločilno tekmo za podeljevanje prvenstva ljubljanskega okrožja LNP domači SK Javornik in SK Elan iz Novega mesta. V Trbovljah igra v nedeljo SK Amater z Vojaškim SK Triglavom iz Ljubljane.

Službeno iz LNP. Seja upravnega odbora LNP se vrši v petek, 25. t. m. ob 20. v posebni sobi kavne »Evropa«. Predsednik.

SK Ilirija (ženska sekcija). Opozorjam naslednje podpisače določene igralk: Jermol, Privšek, Mitrič, Kezele, Trampuž, Doberlet, Brodar, Bernik, Schiffer II, da sigurno pridejo najkasneje ob 17.30 na igrišču Atene s kompletno opremo. Proti onim ki se podvzamejo pozivu ne odzovejo, se bo postopalo s strani podsvetave in tudi od strani kluba kar najstrože.

ASK Primorje (hazena sekcija). Danes ob 17. naj bodo na igrišču Atene sledeče hazenašice, ki nastopijo pri propagandni tekmi: Jenko, Sajovic, Podboj I, Stare, Kaiser in Modic. Copatke in bele drese prinesite s seboj. V petek ob 18. uri trening na našem igrišču. — Trener.

SK Slavija. Danes ob 18.30 pri Prusniku seja poslovnega odbora. Seje naj se udeležijo tudi kapetan I. moštva. Prosi se točnosti. — Predsednik.

Radio

Izvilleček iz večernih programov

BERLIN (484 m 4 kw). FRANKFURT (428 m 4 kw). LANGENBERG (468 m 2 kw). STUTTGART (379 m 4 kw). PRAGA (349 m 5 kw). LONDON (DAVENTRY 1604 m 25 kw). ZAGREB (310 m 0.7 kw). BRNO (441 m 3 kw). DAVENTRY (492 m 12 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw). STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw).

Četrek, 24. maja.

BERLIN 20.30: Simfoničen koncert. — 1. Schubert: Uvertura v italijanskem slogu. — 2. Mozart: Koncert za violino in orkester. — 3. Haydn: Simfonija št. 6. v G-duru. — 4. Joachim: Variacije za violino z orkestrom. — 5. Glazounov: Baletne scene in suite za veliki orkester.

FRANKFURT 20: Simfoničen koncert. — 1. Weber: »Oberon«; uvertura. — 2. Beethoven: Klavirski koncert v Es-duru. — 3. R. Straub: Planinska simfonija.

LANGENBERG 20.30: Simfonična stroja. (Sodelujejo zbor in orkester).

STUTTGART 20: Prenos simfoničnega koncerta iz Frankfurtu.

PRAGA 21.20: Koncert. — 1. Chopin: Uspavanka, Tarantela. — 2. Tri napolištanske pesmi. — 3. Novák: Dva valaška plesa. — 4. Dve švedski narodni pesmi.

LONDON 19.45: Proslava narodnega praznika. (Koncert, petje in govori).

ZAGREB 20: Prenos programa iz Prage. BRNO 21.20: Večerni koncert lahke glasbe. DUNAJ 20.30: Wagner: »Rensko zlato«; opera s predigro v 4 dej.

VARŠAVA 20.30: Prenos komornega koncerta iz Vilne.

STOCKHOLM 20.15: Koncert. — 1. Pergolesi: Pesem za sopran. — 2. Skladbe za čelo. — 3. Čajkovskij: Hrepenenje. — 4. Skladbe za čelo. — 5. Švedske pesmi za sopran.

Ingelen Radio

Popularni Ultradyne, s katerim samorete med trajavno pošiljavo tudi bismestvo postulat

U-7

Zahtevajte prospekte — Radio-tvornica Ingelen, Wien XVII Bergstrasse 36

Gospodarstvo

— Nova uredba o zaposlenju inozemskih delavcev. V ministrstvu za socijalno politiko je bila izdelana nova uredba o zaposlenju inozemskih delavcev, ki bo v najkrajšem času stopila v veljavo. Po tej uredbi noben delodajalec ne sme zaposliti inozemca brez posebnega dovoljenja. Tako dovoljenja bodo izdajale za eno leto borze dela, za preko enega leta do 8 let pa osrednja borza dela. Dovoljenje ne bodo potrebovali Srbi, Hrvati in Slovenci brez ozira na državljanstva, politični begunci, politični kaznjenci in vojni begunci, inozemci, ki imajo pravico bivanja v naši državi na podlagi tozadevnih konvencij, državljanke SHS, ki so poročene z inozemci in inozemci, ki bodo s posebnim odlokom ministrstva za socijalno politiko izuzeti. Inozemci, ki so bili zaposleni na teritoriju naše države še pred 14. junijem 1922., imajo pravico zahtevati od pristojne borze dela dovoljenje za zaposlenje za negotov čas. Delodajalci, ki zaposlujejo inozemske delavce, bodo morali plačati posebno mesečno takso, ki bo odvisna od važnosti zaposlenja dotičnega inozemskega delavca. Višino takse bo določala borza dela v okviru, ki ga bo predpisal centralni odbor za posredovanje dela Takse bodo šle v korist fonda za brezposelne. Od plačanja takse bodo izvzeta ona podjetja, ki zaposlujejo take inozemske delavce, katerim ni potrebno posebno dovoljenje. Inozemski delavci, ki so bili zaposleni na teritoriju naše države še pred 14. junijem 1922., bodo plačali enkratno minimalno takso.

— **Važno za izvoznike jalec v Nemčijo.** Naš generalni konzulat v Berlinu je izdal obširna navodila za izvoz jalec v Nemčijo, na katerih se moralo ravnati naši izvozniki, če hočejo v Nemčiji konkurirati tujemu blagu. Posebno pažljivo je treba upoštevati zabojem, ki morajo biti iz naravno sušenega smrekovega lesa in opremljeni z luknjicami. Jajca morajo biti sortirana po težji (do 48 gramov); nečisto blago pa mora biti ločeno od čistega. V en vzgazu je treba naložiti 10 zabojev malih. 85 zabojev prvovrstnih in 5 zabojev nečistih jalec. Blago mora biti popolnoma suho in celo. V posamezni zaboj je treba zložiti 12 šokov, skupaj 720 jajc. Na čelnih deskah zabojev morajo biti nameščeni naslednji znaki: »K« (mala jajca), »M« (srednja jajca) ali »S« (nečista jajca). Po kakovosti se razlikujejo prvovrstna ali pitna jajca, ponočnoma sveža (Trinketer), drugovrstna (angetrocknete Eier) in tretjovrstna, ki kažejo na svetilki nekaj nečistosti (abweichende Eier). Glavna sezija za uvoz naših jalec v Nemčijo traja od marca do konca avgusta, vendar obstaja večje ali manjše povpraševanje po našem blagu skozi vse leto. Na tržišču v Nemčiji konkurira našemu blagu predvsem rusko, dalje poljsko, madžarsko, romunsko, bolgarsko, nizozemsko in estonsko blago. Za uspešno konkurenco je potrebno, da se naši izvozniki strogo držijo gornjih navodil. Naš generalni konzulat v Berlinu daje izvoznikom v vseh konkretnih vprašanih pojasnila in nasvete.

— Dobri izgledi žetve v Srems in Južni Srbiji. Po poročilih iz Srema je soditi, da bo žito letos prav dobro obrodilo. Tudi vinogradi kažejo dobro, edino sadna letina bo nekoliko slabša. Tudi iz Južne Srbije prihajajo ugodna poročila glede izgledov letošnje letine.

— Gremil trgovcev za srez Krško vabi vse člane na redni občni zbor, ki se bo vršil 30. t. m. ob 9. dopoldne v hotelu »Jadrani« v Radečah. — Načelnstvo. 990

Borze

23. maja.

Na ljubljanski borzi je bil tudi danes promet znaten, zlasti v devizi na Prago, po kateri je bilo že pretekli teden znatno povpraševanje. Kakor običajno je večino potrebe krila Narodna banka, edino v devizah na Trst in New York je bila privatna ponudba. Devizi na Berlin in na London sta se nekoliko okrenili.

Na zagrebškem efektnejšem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi mlačna. Tečaj se popustil za 3-4 točke. Pri slabem prometu je promptna notrana 448-449 (včeraj 452-453), zaključena pa je bila kasa po 449. Tudi investicijsko je nekoliko popustilo na 92-92.75 brez zaključka. Med bančnimi papirji se je Prastrediona okrepila na 840 zaklj. Dalje so bili zaključki v Jugobanki po 87, v Kreditni po 83 in v Srpski po 138. Industrijski papirji so bili zanemarljivi. Zaključena je bila sama Slavonija po 12. Trboveljska je popustila na 527.5-532.5 brez zaključka.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0-22.9275. Berlin 13.59-13.62 (13.605). Bruselj 7.914-7.944 (7.929). Budimpešta 0-9.9265. Curih 10.935-10.965 (10.95). Dunaj 7.981-8.011 (7.996). London 277.1-277.9 (277.5). New York 56.72-56.92 (56.82). Pariz 0-223.7. Praga 167.99-168.79 (168.39). Trst 298.35-300.35 (299.35).

Zagreb. Amsterdam 22.8975-22.9575. Berlin 13.595-13.625. Dunaj 7.981-8.011. Bruselj 7.914-7.944. Budimpešta 9.9115-9.9415. Milan 298.25-300.25. London 277.1-277.9. New York 56.7148-56.9143. Pariz 22.7-22.74. Praga 167.99-168.79. Curih 10.935-10.965. Ador 56.2-56.4.

Trst. Beograd 33.80-33.80. Dunaj 264.25-270.25. Praga 56.11-56.41. Pariz 74.575-74.875. London 92.60-92.80. New York 18.93-18.99. Curih 365-367. Dinarij 33.25-33.75.

Dunaj. Beograd 12.49125-12.53125. Berlin 169.88-170.38. London 34.64625-34.74625. New York 709.35-711.85. Milan 87.3950-87.4950. Praga 21.02-21.10. Curih 136.72-137.4950.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 23. maja 1925.

Višina barometra 708.8 m

Kraj opazovanja	Cas	Barom	Temper	Vet. vis	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačn.	Padavine	
							Vesta	mm do 1 ur
Ljubljana	8.	60.6	14.4	67	N'E 4	5	dež	0.3
Maribor		59.6	16	62	S 1	7		
Zagreb		76.0	14	74	SE 4	3		
Beograd		76.1	18	62	mirno	6		
Sarajevo		61.4	16	63	mirno	0		
Skopje		6.8	19	7	mirno	0		
Dubrovnik		76.25	16	53	NW 2	0		
Split	2.	64.6	17	64	SSE 4	1		

Solnce vzhaja ob 4.24, zahaja ob 19.30, luna vzhaja ob 7.35, zahaja ob 23.50. Danes je bila v Ljubljani temperatura 15.8 C najvišja, 8.6 C najnižja.

Dunajsko vremensko napoved za četrtrek: Pretežno oblačno, semintja dež. Na vzhodnem robu Alp nekaj hladnejše. Tržaško vremensko napoved za četrtrek: Lahki vetrovi iz drugega kvadranta. Nebo oblačno, nekoliko dežja. Znižanje temperature. Morje nekoliko razburkano.

137.22; dinarij 12.43-12.49. Curih. Beograd 9.1825. Berlin 124.23. New York 518.895. London 25.335. Pariz 20.4275. Milan 27.335. Praga 15.38. Budimpešta 90.645. Bukarešta 3.2175. Sofija 3.745. Varšava 58.15. Dunaj 78.-.

Effekti.

Ljubljana. Celjska 158-0. Ljubljanska kredita 128-0. Prastrediona 837-0. Kreditni zavod 157-175. Vevče 105-0. Ruše 265-290. Stavbna 56-0. Sešir 105-0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 448-449, kasa 448-449, za junij 452-453, za julij 455-457, za december 470-474, investicijsko 92-

Fosgen

Nemški listi komentirajo zelo žalovno strahovito dogodek v Hamburgu, ki daje nekoliko slutiti, kaj bi se godilo s civilnim prebivalstvom v slučaju nove vojne. Fosgen je med vsemi nemškimi vojnimi plini najmočnejši. Zadostuje, da si 10 minut v ozračju, ki vsebuje samo 45 miligramov fosgena na kubni meter, in si uniči pljuča in življenje. Tudi v najmanjših množinah vpliva smrtonosno, če ga vdihavaš dalj časa. Oglikov dvokis in pruska kislina v minimalnih množinah sta n. pr. tudi pri trajnem vdihavanju neškodljiva, ker ju živ organizem sežge. Cisti klorov plin, ki je sestavina fosgena, je 15 krat šibkejši od tega in tako draži zunanje membrane, da opozori človeka tudi v najmanjših količinah nase, dočim deluje fosgen zavratno, tako da ga spoznajo samo najbolj izveščani ljudje. Edino varnost proti njemu nudi dobra maska ali priprava s kisikom. Skladišča v bližini človeških bivališč tvorijo stalno nevarnost, ker zavre tekoči fosgen že pri 8°C. Voda, sodna raztopina in amonijak ga spreminijo v snovi, ki človeškemu organizmu niso tako nevarne (v oglikovo in solno kislino oz. v amonov klorid). Zato so te tekočine zadnje sredstvo za odstranitev nevarnosti, če ni mogoče zapreti pokvarjenih posod, iz katerih uhaja plin.

Slepič kot epidemična bolezen

V nemški Šleziji stoji vasica Geiss-Nidda. V tem kraju je v razmeroma kratkem času zbolelo 18 ljudi na slepiču. Vsi bolniki so bili iz srednjih let. Zdravniki so imeli mnogo opravka preden so izvršili vse operacije in rešili ljudem življenje. Kako je mogoče, da se je slepič pojavil v takem obsegu, še niso mogli dognati. Domneva pa se, da je bolezen nastopila kot posledica gripoznih obolenj, ki so bila v tem kraju pred mesecem zelo številna.

Loterija

Saveza invalidskih organizacij iz Zagreba s 3 žrebani v korist zgraditve Invalidskega doma

Dne 27. maja 1928 SE ŽREBAJO sledeči dobitki:

- 1 avtomobil
- 2 motocikla
- 5 koles
- 5 šivalnih strojev
- 2 pianina
- 2 gramofona
- 20 moških in ženskih zlatih ur
- 10 moških srebrnih ur

Dne 19. avgusta 1928 SE ŽREBAJO sledeči dobitki:

- 1 avtomobil
- 2 motocikla
- 5 koles
- 5 šivalnih strojev
- 1 jedilnica (jedilna soba)
- 1 spalnica (spalna soba)
- 1 klavir
- 2 gramofona
- 20 moških in ženskih zlatih ur
- 10 moških srebrnih ur
- 10 kom. Obveznic Ratne Štete (vojne škode)

Dne 23. decembra 1928 SE ŽREBAJO sledeči dobitki:

- 8 avtomobilov
- 16 motociklov
- 90 koles
- 90 šivalnih strojev
- 9 spalnic
- 16 gramofonov
- 4 klavirji
- 10 kuhinj
- 80 moških zlatih ur
- 80 ženskih zlatih ur
- 140 moških srebrnih ur
- 90 Obveznic Ratne Štete
- 9 jedilnic
- 8 pianinov
- 9 samopisnih strojev

in 7000 komadov raznih dragocenosti.

Vrednost dobittkov:

3,000.000 dinarjev

Žrebanja so neodložna.

Cena srečke 10.— dinarjev za vsa tri žrebanja brez nadaljnega doplačila.

Glavno zastopstvo za vso Slovenijo ima

menjalnica Reicher & Turk

Ljubljana, Prešernova ulica 48.

Iščejo se zastopniki in prodajalci srečk.

6433

BOŽJAST (EPILEPSIJA)

Na čudežen način se je ozdravilo že mnogo ljudi, kar dokazujejo zahvalna pisma onih, ki so čisto ozdravili od te hude bolezni. — Zdravljenje se začne 3. junija. — Bolniki naj se takoj oglašijo pri Franjo Zagar, Slov. Bistrica s priloženo znamko, kjer dobijo natančna pojasnila.

Za jugoslovanski patent št. 3364 od 1. januarja 1925 na: »Postupak za podijeljivanje mangana železnim kupkama« (»Verfahren, Eisenbädern Mangan einzuverleiben«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenj. ponudbe na: Ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Selenburgova ulica.

National kontrolnih blagajn

generalno zastopstvo
s sedežem v Ljubljani oddamo

Naš ravnatelj Puri stanuje v hotelu Union soba 46 kamor naj se obrnejo reflektanti za to mesto do četrtega do 4 ure popoldne.

Družba National-Kontrolne blagajne.

Prvovrstne praske šunke

kakor tudi vse **suhomesno blago** in **slanino** nudi po ugodnih cenah

Ivan Gregurič i drug tvornica praške šunke in mesnega blaga
Križevao. Zahtevajte cenike.

Dr. Josip Lavrič

odvetnik v Ribnici na Dolenjskem

je preselil svojo pisarno v Sloveⁿigradec

v prejšnje pisarniške prostore
pok. dr. Ferdo Pirnata.

6436

Surovo maslo

kupuje na celoletni sklep prvovrstno, centritugatno čajno maslo. — Dopisi pod E. Vajda, Jakovec Medimurje Telefon 59. 60. 3.

Kupim več i l stnat ali iglast GOZD

kateri mora biti sposoben za posek (debel tes). Ponudbe na oglasni oddelk »Jutra« pod »Večji gozd«. — Posredovalci dobijo provizijo. 6420

50.000 Din

raznih nagrad prinese svojim naročnikom prihodnji

Razgled

KDOR se ni poravnal vse naročnine v znesku Din 80.— naj jo takoj nakazuje!
KDOR se ni naročnik, naj takoj pošlje celoletno naročnino, da bo deležen nagrad!
Do 31. maja je čas!

ki izide 31. maja 1928, toda le onim, ki bodo do 31. maja poravnali celoletno naročnino. — Utrava, Ljubljana, Selenburgova 7-11. — Čekovni račun št. 14.589.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Išče m v najem ali nakup
kontaktno žago (polnojarmenik)
Detajlne ponudbe je poslati čimprej na oglasni odd. »Jutra« pod »Žaga-polnojarmenik« 6416

Novo!

Novo!

6310a

Neobhodno potrebno
vsakemu trgovcu, industrijalcu in obrtniku
pove na novo obdelano

1. izdanie ADRESARJA za 1928

Kraljevine Srbije, Hrvatske in Slovenije

V zalogi se prav majhno število izvodov po znatno znižani ceni.

izkoristite priliko!

Naročite takoj!

JUGOSLOV RUDOLF MOSSE A. D., Beograd, Terazije 25

RADIO PHILIPS

daje 8 ceri (A 410, A 425, B 408) za nov komplet

Blaupunkt tročevnega aparata na zvočnik in to skupaj za dinarjev 1.160.—

Trgovniško skladišče celokupnih »Blau-punkt« in »Philips« fabrikatov.

IDEALWERKE

BERLIN SO 33.

Coepenickerstrasse 10/a

BEOGRAD

SUBOTICA

Balkanska ul. 36

Pašićeva ul. 1

6166-a

V tugi zapuščen, naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je skozi tužno dolino življenja, po mnogih bojih in boli, dosegel odrešilno Kalvarijo, naš dobri oče, brat, tast in stari oče

Jožef Oblak

posesnik in gostilničar.

V zadnjo in večno posteljo bomo položili njegovo truplo v četrtek, 24. maja ob 5 uri popoldne, na farno pokopališče v Zabnici pri Škofji Loki.

Zabnica, 22. maja 1928.

Zapuščeni v bolji bolujejo

Flobert puške

lovske puške, browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloge lovskih, ribiških potrebščin ter umetelni ogenj.

F. K. KAISER,

puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Reform steklenice

so za konzerviranje sadja in povrtnin najboljše in najcenejše.

Glavna zaloga za celo Jugoslavijo pri tvrdki

LOVRO PETOVAR, Ivanjkevol.

Istotam se dobi Zupanc-eva knjiga: Konzerviranje sadja in vsakovrstnih povrtnin za domačo uporabo
Ceniki na zahtevo. 119

Krasoto lepe ženske

zamorete najbolj čudoviti z našim Stereoskopom v žepni obliki. Presenetljivo krasni prizori. Nekaj popolnoma novoga za ljubitelje lepih prizorov ženske in moške skulpture. Skupine v prosti naravi. Originalne krajevne slike raznih krasnih mest

Razpustila
Novinski biro Ljubljana, Selenburgova 7-11.
Cena »aparatu« 10 dvojnim slikami 90 Din. Nadalnje serije slik po 35 Din. — Poštne prosto 112

Trgovina Marija Rogelj, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 26

Priporočamo krasne otroške oblečke za birmo od 60 Din dalje, ženske bluže od 45 Din dalje, ženske obleke od 75 Din dalje. — Zadnje novosti.

6430

Velika izbira.

En gros **Specijalna** En detalj
trgovina vozilov in koles

V zalogi kolesne opreme in igrače za otroke
Renoviranje koles, vozilov in šivalnih strojev
ZEMELROK OTON
Lastna tovarna: Tržaška cesta - Gilice.
Prodajalna: Ljubljana, Marijski trg št. 8.

Tvrdba

Trčar & Mejař
se nahaja le v
Selenburgovi ulici št. 11

Geslo tvrdbke:

najboljše
priporočilo
je dobro
blago

Specijalna Dijetična hranilna sredstva

za sladkornobolne (diabetikere) in bolne na želodcu in črevesu kakor kruh, pecivo, čokolado, bonbone in kompot **se dobi samo pri**

J. BUZZOLINI, delikatesna trgovina v Ljubljani, Lingarjeva ulica
samoprodaja za Ljubljano

Hektografični aparati

zvitki, masa, hektografični trakovi

vedno in najceneje
v zalogi pri

LUD. BARAGA
LJUBLJANA

Selenburgova ul. 61.
Telefon šte. 2980.

Same iz originalnog
Jugobanat-patent-brašna
dobiva se najbolje pecivo!

6441

V globoki žalosti potrži naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš soprog, dobri oče, ded, brat in stric, gospod

Martin Keržin

vu!go Jaklič

posesnik v Dobrunjah št. 6

včera, 22. t. m. ob 19. uri nenadoma mirno v Gospodu zaspal.

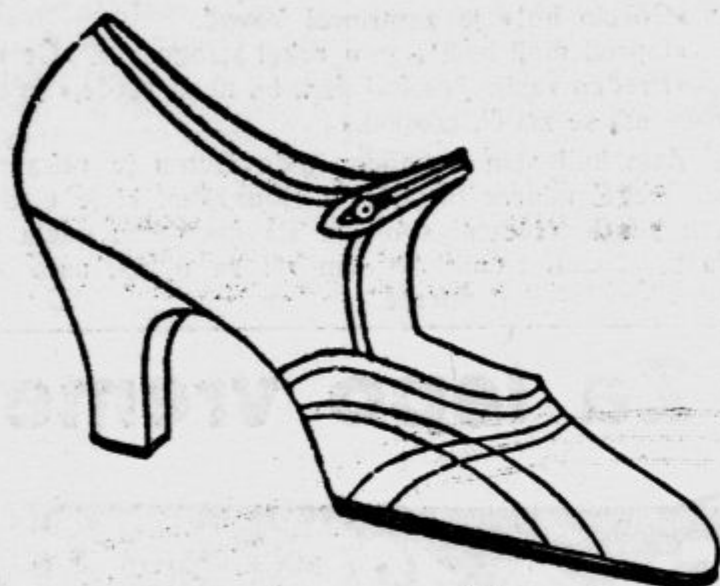
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, 25. maja 1928 ob 9. uri zjutraj iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Urhu.

Dobrunje, dne 23. maja 1928.

Žalujoča žena in otroci
v imenu vseh ostalih sorodnikov

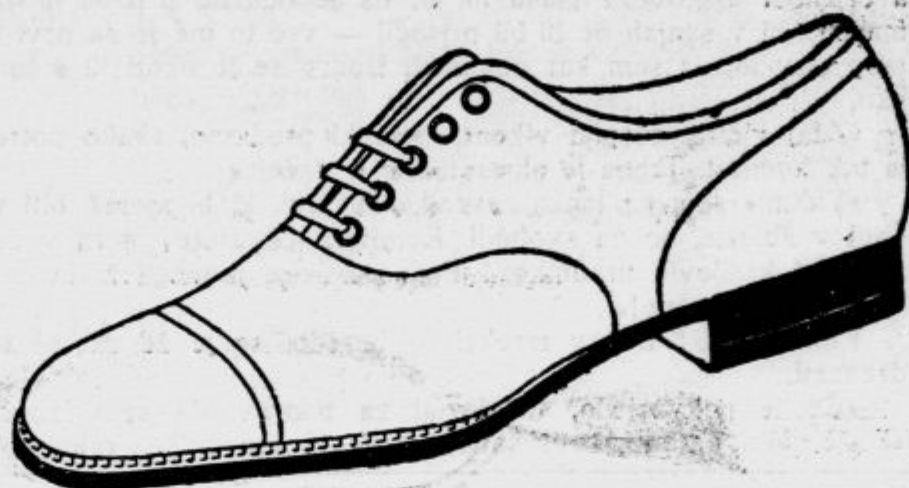
Ali ste se že naročili na PONEDELJEK?

UDOBNOST VSEM

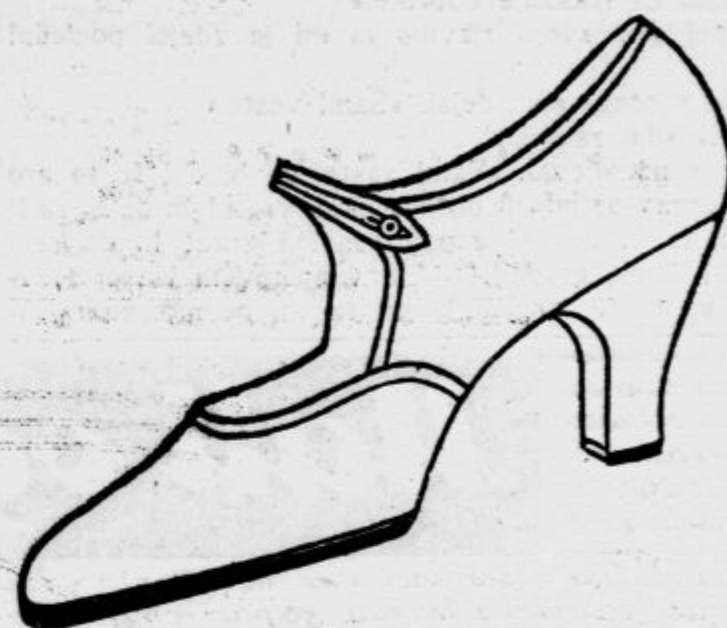
Vrsta: 4155-10225. Ženski čevlji iz najboljšega lanenega platna v barvah, sivi, beli ali drap

Din 85-

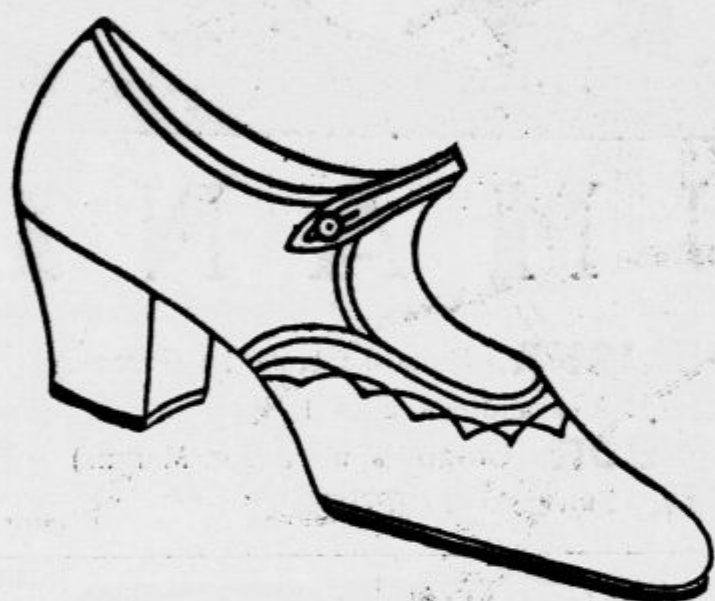
Vrsta: 1137-10902. Moški čevlji iz najboljšega angleškega platna, sivi ali beli

Din 129-

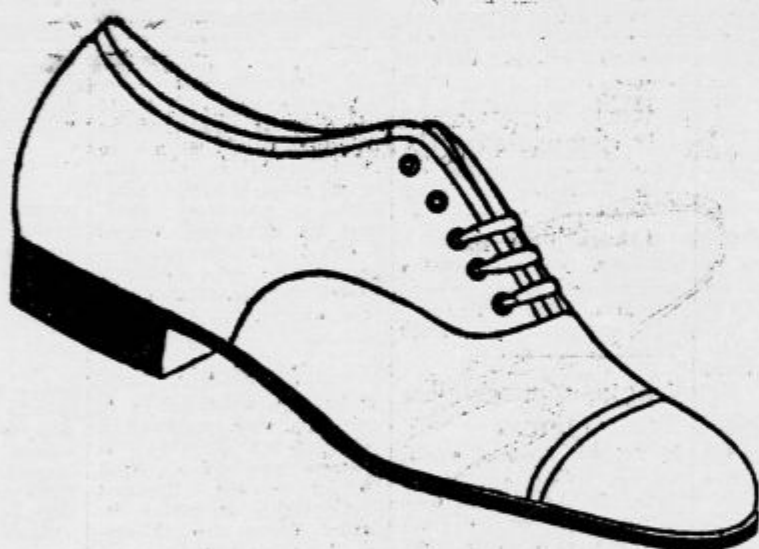
Vrsta: 4155-12202. Čevlji iz lanenega platna, brez okrasa, samo si e barve

Din 85-

Vrsta: 6145-10635. Ženski čevlji iz lanenega platna z nižjo podpetnico, sivi, beli ali beš

Din 85-

Vrsta: 3135-60702. Ženski čevlji z nizko podpetnico, za starejše dame, črni ali sivi

Din 85-

Vrsta: 4138-10076. Čevlji za tenis z vulkaniziranimi podplati iz sive gume
za gospode
za dame

Din 99 -

Din 89 -

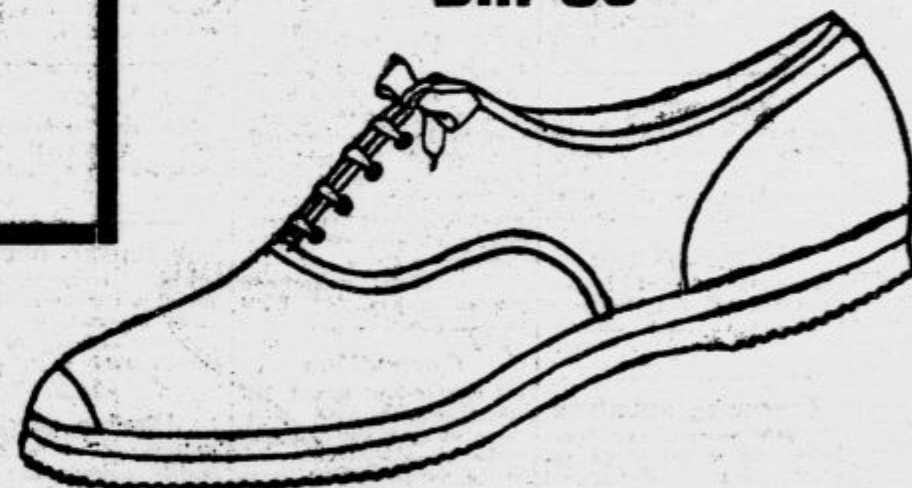
Vrsta: 9143-10708. Elegantni platnast čevlji za deco in deklica.

št. 26 — 30
št. 30 — 35
št. 36 — 39

Din 59-

Din 69-

Din 79 -

Vrsta: 4138-20079. Čevlji za vsakega, za udobnost, za šport, za izlet in dnevno uporabo. V vseh velikostih in barvah, beli, sivi in črni.

Moški in ženski
za deco

Din 69-

Din 49 -

Te čevlje dobite razen v naših podružnicah tudi pri sledečih tvrdkah:

JULIUS HAUS, ODŽACI
MILIVOJ RADIN, VEL. KIKINDA
BOGDAN MIŠKOVIC, BANJALUKA
SMIL RAPIČ, PRIJEDOR
MIHAILO VIRETA, BITOLJ
S. MIŠKOVIC, ZAJECAR
N. SPASIČ, KNJAŽEVAC
A. RICHTMANN, SISAK
MATE ŽUPAN, CRIKVENICA
ANTE KOLACEVIC, GOSPIČ
CURKO I NOVAK, VINKOVCI
JEFTIČ I TODOROVIC, VALJEVO
MILOVAN RISTIČ, SIN, ČUPRIJE
SAMUEL KLIMPEL, BRČKO
BRAČA RAJKOVIC, KRŠEVAC
BORISAV ANTONIČ, ŠABAC
BRAČA GJURIČ, CETINJE
JOVICA SUBIČ, SRBOBRAN
ALOIZ DROFENIK, CELJE
VILIM KOHN, NAŠICE
ZLATKO STEINER, PETRINJA
A. M. ALTARAC, JAJCE
STIPAN DELIČ, MAKARSKA
A. ARBANAS, VIROVITICA
MAVRO HAAS, S. POŽEGA
R. JEZDOVIC, UŽICE
JOSIP MILLER, NOVA GRADIŠKA
LAZAR BALOBANOVIC, STIP
ČIRA KALKAŠLIJEVIČ, STRUMICA
ANDRIJA MADOKIC, STARI BAR

Plata